

N:o 45.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 17 Maj 1886.
— — — — Andra Kammaren den 17 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående regleringen af
utgifterna under riksstatens Å t t o n d e hufvudtitel.*

(Stats-Utskottets Utlåtande N:ris 12 och 12 a samt Memorial N:o 56).

Till Konungen.

Beträffande regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, som omfattar anslagen under Ecklesiastikdepartementet, har Riksdagen vid innevarande riksmöte fattat de beslut, som här nedan omförmålas.

Kleresistaten.

1:o). Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att de till Lyrestads och Fågeds prestgårdar i Skaraborgs län, såsom ersättning för jordförluster genom Göta kanals anläggning beviljade, med lösen efter årligt medelmarkegångspris jemte forsellön utgående anslag af 315 kubikfot spanmål, hälften råg och hälften korn, till den förra och 31,5 kubikfot enahanda sädesslag till den senare måtte från och med år 1887 utbytas mot bestämda årliga penninganslag till be-
lopp af 825 kronor för Lyrestads och 82 kronor för Fågeds prestgård;

Bih. till Riksd. Prot. 1886. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 10 Häft.

att för sådant ändamål den under kleresistaten uppförda anvisning i kontant måtte höjas med 907 kronor;

och att det under samma stat förekommande förslagsanslag till »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» måtte nedsättas med ett jemnadt belopp af 900 kronor, till följd hvaraf anslaget till kleresistaten komme att ökas med 7 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har Riksdagen bifallit.

Lappmarks ecklesiastikverk.

2:o). I förslagsanslaget till *Lappmarks ecklesiastikverk*, som nu utgör 22,700 kronor, har Eders Kongl. Maj:t äskat en förhöjning med 37,300 kronor, hvarigenom anslaget skulle komma att utgöra 60,000 kronor.

Denna framställning är, enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen, föranledd af den starka stegring i utgifterna från anslaget, som under de senare åren egt rum, och i hvilka utgifter det icke finnes anledning antaga att minskning kan ske.

Vid granskning af Statskontorets liggare för 1885 har befunnits, beträffande detta anslag, att detsamma, hvilket uppförts å stat första gången af 1834—35 årens Riksdag, afser främjandet af följande särskilda ändamål:

a) Aflöning åt en del af ecklesiastikstaten inom Vesternorrlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län, under hvilken rubrik anvisats flere särskilda arfvodes- eller lönebelopp åt vissa prester eller andra ecklesiastika tjänstemän, vexlande mellan kronor 7: 50 (åt klockaren i Qvickjock) och kronor 1,700 (åt pastor i Jockmock);

b) Undervisningsväsendet, afseende *dels* stipendier åt teologie studerande, som vilja lära lappska språket (2 st. å 300 kronor), *dels* ett seminarium vid Mattisudden i Jockmock för bildande af lappska småskolelärare och lärarinnor samt åtskilliga skolor för lappungdom, vid hvilka ett visst antal frielever underhålles, *dels* aflönande af ett antal kateketer, som skola undervisa den vandrande lappallmogens barn, *dels* utpensionering af ett visst antal lappbarn och *dels* bidrag till inackorderingskostnad åt sådana barn, som i öfrigt af egna medel kunna uppehålla sig; samt

c) Pensioner, åt kateketer, kapellpredikanter enkor och döttrar m. fl. till olika belopp.

Sammanlagda beloppet af alla enligt liggaren å anslaget anvisade utgifter utgör 38,158 kronor 88 öre, hvadan alltså en brist å 15,458

kronor 88 öre förefinnes, en brist som dock, enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, för åren 1883 och 1884 uppgått till vida större belopp. Utgifterna hafva nemligen utgjort, år 1883 50,823 kronor 78 öre och år 1884 59,425 kronor 5 öre, eller i medeltal för dessa två år 55,124 kronor 42 öre.

Riksdagen, som saknat tillfälle att ingå i någon närmare undersökning om orsakerna till den starka stegring af utgifterna från detta anslag, som, enligt hvad föredragande departementschefen anført, under de senare åren egt rum, finner visserligen, att anslaget bör från sitt nuvarande belopp af 22,700 kronor höjas till en siffra, som något mer än den nämnda motsvarar utgiftssumman; och anser Riksdagen denna höjning böra stanna vid 32,300 kronor, då anslaget således skulle komma att uppgå till 55,000 kronor.

Skulle detta anslagsbelopp visa sig otillräckligt samt utgifter utöfver detsamma ifrågakomma och anslaget därför öfverskridas och erfordra ytterligare höjning, lär det blifva nödvändigt, att en fullständig utbredning föregår, så att Riksdagen sättes i tillfälle att säkrare än nu bedöma och pröfva behofven. Det kan icke nekas, att under nuvarande förhållanden det ovanliga eger rum, att Eders Kongl. Maj:t kan bestämma aflönings- och pensionsbelopp för en hel kategori af ecklesiastika tjenstemän samt deras enkor och barn, utan att — emot hvad eljest är vanligt — Riksdagen dervid kan utöfva något inflytande. Någon annan begränsning af denna Eders Kongl. Maj:ts befogenhet synes icke förefinnas än den, som kan anses ligga i hvad Rikets Ständer i sin den 30 Oktober 1834 aflåtna skrifvelse (N:o 177) angående regleringen af utgifterna under riksstatsens dåvarande 10:de hufvudtitel anført. Ständerna, som till Lappmarks ecklesiastikverk beviljade ett förslagsanslag af 7,000 Rdr B:co, anhöllo nemligen då, att Kongl. Maj:t täcktes i nåder vidtaga sådana åtgärder, som i möjligaste måtto förminskade berörda utgiftssumma medelst besparing så väl af aflöning eller arfvoden till de personer, hvilka icke vidare vore för Lappmarks ecklesiastikverk behöfliga, som ock af andra icke erforderliga utgifter.

Riksdagen vill visserligen icke med hvad nu blifvit anfördt hafva antydt, att icke vid gjorda dispositioner af anslaget all nödig hänsyn tagits till nödvändigheten att så mycket som möjligt hushålla med statens medel, men det torde i alla fall få medgifvas, att utgifternas starka tillväxt är egnad att framkalla betänkligheter och åtminstone ett försök att begränsa dem, om detta är möjligt utan att uppoffra det vigtiga ändamål, som med anslaget skall främjas.

Under antagande således, att om, oaktadt iakttagandet af nödig sparsamhet, den förhöjda anslagssumman af 55,000 kronor visar sig

icke förslå, utan utgifterna komma att öfverstiga densamma, — och anslaget således i enlighet med grundsatsen, att förslagsanslagen böra upptagas till belopp, som så nära som möjligt sammanfalla med utgifternas, behöfver ytterligare höjas — utredning varder, så vidt möjligt, meddelad om orsakerna till de ökade behofven, har Riksdagen på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen bestämt förslagsanslaget till »Lappmarks ecklesiastikverk» från och med 1887 till 55,000 kronor och således höjt detta anslag från nu i riksstaten uppförda 22,700 kronor med 32,300 kronor.

Universitetet.

3:o. Till aflöning åt en extra ordinarie professor i anatomi vid universitetet i Upsala har Eders Kongl. Maj:t äskat, att på ordinarie stat måtte uppföras 4,500 kronor, deraf 1,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar; och då de skäl, som i statsrådsprotokollet anförts till stöd för detta anslagsbehof, syntes Riksdagen till fullo ådagalägga, att den nya lärarebefattningen är oundgängligen nödig för undervisningens behöriga gång, samt anledning icke är för handen att antaga, att den nya befattningens inrättande skall kräfvat några särskilda, nu ej uppgifna kostnader, såsom för nya lokaler, biträden, vaktmästare o. s. v., har Riksdagen icke hyst någon betänklighet bifalla Eders Kongl. Maj:ts förslag; och har Riksdagen därför till aflöning åt en extra ordinarie professor i anatomi vid Upsala universitet uppfört å ordinarie stat 4,500 kronor, hvaraf 1,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

4:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen medgifvit, det 1876 års Riksdags beslut angående lönereglering för professorer med flere tjänstemän vid Lunds universitet må så förstås, att den rätt till ängslott eller ersättning därför, som enligt hittills gällande ordning tillkommer innehafvare af vissa spanmålslöner, må af dem åtnjutas utan minskning i de fastställda aflöningsbeloppen.

5:o. Beträffande den *patologiskt-anatomiska institutionen* vid universitetet i Lund har Eders Kongl. Maj:t gjort följande framställningar:
dels att en förhöjning måtte beviljas i årsanslaget till institutionen till belopp af 1,600 kronor; hvaraf 1,000 kronor såsom anslag till materielen och 600 kronor såsom arfvode åt en vaktmästare;

dels ock att till inredning af den nya byggnaden för institutionen samt anskaffande af vetenskaplig materiel för densamma måtte på *extra stat* för år 1887 anvisas 5,000 kronor.

Det nuvarande årsanslaget till patologiska institutionen utgör 1,200 kronor och skulle således ökas till 2,800 kronor; och hade Riksdagen icke funnit anledning till erinran mot denna anslagstillökning.

Hvad derefter angår det af Eders Kongl. Maj:t äskade extra anslaget å 5,000 kronor till inredning m. m. vid ifrågavarande institution, så får Riksdagen erinra, hurusom Riksdagen — vid besvarandet af Eders Kongl. Maj:ts till 1885 års Riksdag gjorda framställning derom, att till inredning af den nya byggnaden för patologiskt-anatomiska institutionen i Lund samt anskaffande af vetenskaplig materiel för samma institution måtte å extra stat för år 1886 beviljas ett anslag af 10,000 kronor med rätt för det akademiska konsistoriet att vid användandet af detta anslag vidtaga sådana ändringar i det ingifna förslaget, som kunde befinnas nödiga och lämpliga — i skrifvelse den 20 Maj 1885 (N:o 60) yttrat, att då en stor del af anslaget till ifrågavarande byggnad först under år 1886 komme att utgå och byggnaden fullbordas, samt tillförlitlig beräkning af inredningskostnaden m. m., som för äskade 10,000 kronor skulle bestridas, först då torde kunna verkställas, Riksdagen ansett skäl saknas att, innan fullständig och detaljerad kostnadsberäkning föreläge, bevilja ifrågavarande anslag till hela det belopp, som begärts; utan hade Riksdagen för det dåvarande ansett beloppet kunna nedsättas till 5,000 kronor, för att lemna vederbörande tillfälle att, derest ytterligare anslag skulle finnas nödigt, då framlägga detaljerad kostnadsberäkning, som för arbetets fullbordande kunde blifva tillämplig, utan att förändringar deri behöfde ske.

Af nu anförda skäl biföll Riksdagen Eders Kongl. Maj:ts framställning endast på det sätt, att på extra stat för år 1886 anvisades för de uppgifna ändamålen 5,000 kronor, motsvarande hälften af hvad som vid 1885 års riksdag äskats.

Något nytt kostnadsförslag har icke blifvit upprättadt, utan det akademiska konsistoriet har endast åberopat det ursprungligen afgifna. Och då det nu icke blifvit ifrågasatt, att ändringar skulle deri få göras, samt ett afslag å framställningen om ifrågavarande medels beviljande skulle föranleda ett menligt uppskof med byggnadens fullbordan, så har Riksdagen ansett de begärda medlen icke böra förvägras.

Riksdagen har alltså *dels* förhöjt årsanslaget till den patologiskt-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund med 1,600 kronor, deraf 1,000 kronor såsom anslag till materielen och 600 kronor såsom arfvode åt en vaktmästare; *dels* ock bifallit Eders Kongl. Maj:ts framställning om beviljande på extra stat för 1887 af 5,000 kronor till inredning af den nya byggnaden för patologiskt-anatomiska institutionen i Lund samt anskaffande af vetenskaplig materiel för institutionen.

6:o. Till *materielen vid den fysiologiska institutionen* vid universitetet i Lund har Eders Kongl. Maj:t äskat ett årligt anslag af 2,500 kronor.

Vidare har Eders Kongl. Maj:t till uppsättning af undervisningsmateriel för den fysiologiska institutionen i Lund äskat ett extra anslag af 10,000 kronor.

På sätt af statsrådsprotokollet framgår, stå dessa framställningar i sammanhang med besättandet af den ordinarie professur i fysiologi och embryologi vid universitetet i Lund, hvartill 1884 års Riksdag beviljat medel. Någon antydan lemnades likväl icke då derom, att inrättandet af den nya befattningen skulle medföra nödvändigheten att bevilja större eller mindre särskilda anslag till anskaffande af materiel och apparater för undervisningen, ehuru, att döma af hvad till statsrådsprotokollet nu blifvit anfördt, uppenbarligen framgår, att de akademiska myndigheterna redan vid framställningen om professurens inrättande förutsett, att densamma icke skulle kunna medföra tillräckligt gagn, om ej de materiella hjälpmedel, för hvilka anslag blifvit vid denna riksdag begärda, kunde erhållas.

Då det vid bedömandet af anslagsfordringar för nya tjänstbefattningar är i hög grad önskligt att, så vidt möjligt, tillfälle beredes att öfverskåda de utgifter, som utöfver sjelfva aflöningsbeloppen ungefärligen erfordras för att de nya befattningarna skola verka tillräckligt gagnande, så har Riksdagen här velat fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet å nu antydda förhållande.

Hvad sjelfva de begärda anslagsbeloppen angår, så har det synts Riksdagen böra vara tillräckligt, att det årliga anslaget bestämmes till 1,500 kronor. Det extra anslaget åter torde icke kunna anses vara för högt tilltaget, och Riksdagen har därför beviljat;

dels till bestridande af utgifter för materielen vid den fysiologiska institutionen i Lund ett årligt anslag på ordinarie stat af 1,500 kronor;
dels ock till uppsättning af undervisningsmateriel för den fysiologiska institutionen i Lund på extra stat för år 1887 ett anslag af 10,000 kronor.

7:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen beviljat förhöjning med 1,000 kronor i årsanslaget till *materielen för botaniska institutionen* vid universitetet i Lund.

8:o. Likaledes med bifall till derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning, har Riksdagen höjt anslaget till *materielen för fysiska institutionen* vid universitetet i Lund med äskade 1,400 kronor, eller från 1,100 kronor till 2,500 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

9:o. Till *aflöning åt en eldare och maskinist* vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet har, enligt derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning, Riksdagen å ordinarie stat uppfört ett årligt anslag af 1,000 kronor.

10:o. I enlighet med hvad Eders Kongl. Maj:t vidare under förevarande anslagstitel äskat och föreslagit, har Riksdagen *dels* till inköp af nödiga förbrukningsföremål åt den *hygieniska institutionen* vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet beviljat ett ordinarie årligt anslag af 500 kronor; *dels* ock till instrument, apparater och åskådningsmateriel för den hygieniska institutionen vid samma institut beviljat på extra stat för år 1887 ett anslag af 1,500 kronor.

Allmänna läroverken.

11:o. Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t föreslagit; att, på det den bibliotekarien vid allmänna läroverket i Skara nu efter årligt medelmarkegångspris jemte forsellön tillkommande ersättning för 34 kubikföt 7,15 kannor råg och lika mycket korn måtte kunna vid 1886 års utgång till statsverket indragas, det för allmänna läroverken uppförda fasta penninganslag måtte höjas med de till fyllnad i bibliotekariens arfvode intill faststäldt belopp erforderliga medel, 145 kronor 74 öre;

samt att till nuvarande innehafvaren af nämnda bibliotekariebefattning måtte, såsom godtgörelse för den genom indelningsersättningens indragande föranledda minskning i de honom hittills tillkommande löneförmåner, årligen från och med år 1887, så länge han vid befattningen kvarstode, af reservationerna å anslagen till allmänna läroverken utgå ett belopp af 45 kronor 19 öre.

Denna framställning är af Riksdagen bifallen.

12:o. Vidare har Eders Kongl. Maj:t föreslagit:

att, på det den till Visingsborgs skolstat utgående ersättning från Jönköpings och Kronobergs län för indragna indelningar måtte kunna med år 1886 upphöra, Visingsöfonden måtte befrias från utgifvande efter samma tid af till statsverket ingående andel, 497 kronor 11 öre, af skolgodsets räntor och tillerkännas från och med år 1887 ett årligt belopp af 488 kronor 36 öre utöfver den fonden redan nu tillkommande ersättning för minskning i salpeterhjelpen; samt

att i anledning häraf kontanta anslaget till allmänna läroverken måtte ökas med sistnämnda belopp, 488 kronor 36 öre.

Jemväl denna framställning har Riksdagen bifallit.

13:o. Under anslagstiteln »allmänna läroverken» har vidare af Eders Kongl. Maj:t föreslagits, att, på det de till allmänna läroverken i Malmö, Lund, Helsingborg, Ystad, Kristianstad och Halmstad från förslagsanslaget till indelningsersättningar utgående belopp måtte kunna vid 1886 års utgång till statsverket indragas, anvisningen i kontant för de allmänna läroverken måtte höjas med ett belopp, som för anslagets beräkning i jemnt krontal borde utföras med 737 kronor 90 öre, hvaraf såsom lönefyllnad till rektorn vid allmänna läroverket i Malmö 6 kronor 32 öre samt såsom ersättning för indragna landgillen och klockarepensioner: till Lunds allmänna läroverks bibliotekskassa 80 kronor 57 öre, till Helsingborgs allmänna läroverks ljus- och vedkassa 394 kronor 15 öre, till Ystads allmänna läroverks premie- och fattigkassa 16 kronor 44 öre, till Kristianstads allmänna läroverks äldre byggnadskassa 235 kronor 47 öre, till sistnämnda läroverks stipendiefonder 1 krona 50 öre samt till Halmstads allmänna läroverks premie- och fattigkassa 3 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning är äfven af Riksdagen bifallen.

14:o. Sedan Riksdagen, på sätt här ofvan i punkterna 11:o, 12:o och 13:o anmälts, bifallit Eders Kongl. Maj:ts i dessa punkter omförmälda framställningar, har Riksdagen, jemväl i öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, från riksstaten uteslutit det å anslagstiteln »allmänna läroverken» under rubriken »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» uppförda förslagsanslaget å 1,080 kronor.

Högre lärarinneseminarier.

15:o). Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen för en lektors och en lärarinneas uppflyttning i högre lönegrad höjt anslaget till Högre lärarinneseminarier med 1,000 kronor, eller från 42,500 kronor till 43,500 kronor.

Pedagogier och folkskolor.

16:o). Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t föreslagit,

att de från detta anslag hittills utgående indelningsersättningar till Sigtuna och Munktorps skolor samt Östhammars och Torshälla pedagogier äfvensom de från nämnda anslag i kontant anvisade belopp: 4 kronor 62 öre till Sigtuna skola, 24 kronor till Vaxholms pedagogi, 11 kronor 75 öre till Torshälla pedagogi och 15 kronor 62 öre till Eskilstuna pedagogi, måtte ur riksstaten uteslutas; samt

att i följd häraf anslaget »indelnings- och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» måtte minskas med ett jemnadt belopp af 1,100 kronor, och anvisningen i kontant nedsättas med jemnt 55 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har Riksdagen bifallit.

Folkundervisningen.

17:o. Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen för lärares och lärarinnors vid folkskolelärarseminarierna uppflyttning i högre lönegrad, enligt gällande bestämmelser, ökat anslaget till samma seminarier med 6,200 kronor, eller från 273,525 kronor till 279,725 kronor.

18:o. Inom Riksdagen har af enskild motionär framstälts det förslag, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att till småskolelärares eller lärarinnors aflöning, derest denna ej öfverstiger 300 kronor, staten skall bidraga med två tredjedelar, samt att för detta ändamål erforderliga medel ställas till Eders Kongl. Maj:ts disposition.

Detta förslag innefattar endast en utsträckning af en redan tillämpad grundsats i fråga om proportionen mellan statens och kommunernas andelar i den kontanta aflöningen åt folkskolans lärare och lärarinnor. Mot förslaget kan därför icke invändas, att detsamma skulle åstadkomma en förändring af de lärares ställning såsom kommunernas tjenstemän, hvilka förslaget afser. Deremot skulle en ingalunda oväsentlig lättnad i de kommunala skattebördorna ernås genom förslagets antagande. Lägges härtill, att en lindring i kommunernas utgifter för småskolor och mindre folkskolor utan tvifvel skulle mångenstädes, till båtнад för undervisningen i folkskolorna, uppmuntra till inrättandet af flera småskolor, så att barn, hvilka icke kunna draga full nytta af undervisningen i folkskolorna, ej, i saknad af småskolor, behöfva skickas till folkskolorna och der upptaga lärarens tid samt derigenom hindra undervisningen af de mera försigkomna lärjungarne, så synas fullt gil-

tiga skäl förefinnas för bifall till den förändring, som af motionären åsyftas.

Efter uttalande häraf får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, med bifall till ofvan omförmälda motion, beslutit, att, utan rubbning i öfrigt af nu gällande bestämmelser rörande vid småskolor anstälde lärares och lärarinnors aflöning, staten skall från och med 1887 års början till dessa lärares och lärarinnors aflöning bidraga med två tredjedelar af den kontanta aflöningen intill ett lönebelopp af högst 300 kronor, och för tillämpning af detta beslut från och med år 1887 höjt förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 265,000 kronor, eller från 2,880,000 kronor till 3,145,000 kronor.

Veterinärundervisningen.

19:o). Eders Kongl. Maj:ts framställning om anvisande på extra stat för år 1887 af 12,900 kronor till uppehållande af undervisningen vid veterinärinrättningen i Skara har blifvit behandlad i sammanhang med ett inom Riksdagens Andra Kammare (i motion N:r 25) framställt förslag angående samma inrättning; och har Riksdagen *dels* beslutit: att, då de nuvarande eleverne vid veterinärinrättningen i Skara afslutat den för dem bestämda lärokurs, inrättningen skall ombildas till en fullständig hofbeslagsskola för utbildande af civila och militära hofslagare;

att der fortfarande må underhållas en sjukvårdsanstalt för husdjur, hvarest lämplig praktisk undervisning i behandling af enklare åkommor hos husdjuren lemnas åt dem, som vilja sig deraf begagna;

att till underhåll af inrättningen med nämnda omfattning må få användas inkomsten af Hernqvistska donationen och det af C. U. Uggla, A. Hellstadius och Thunberg m. fl. lemnade kapital, vidare arrendemedlen af statens egendom Brogården och hvad af nu utgående ordinarie statsanslag kan befinnas erforderligt;

dels ock, under vilkor att ofvanberörda beslut vinner Eders Kongl. Maj:ts godkännande, till veterinärinrättningen i Skara på extra stat för år 1887 beviljat ett anslag af 12,400 kronor;

hvarjemte Riksdagen får hos Eders Kongl. Maj:t anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke, efter veterinärinrättningens i Skara ombildande på sätt här ofvan omförmäls, de nu för inträde i statens veterinärinstitut i Stockholm fastställda inträdesfordringar må kunna sättas lägre än till aflagd fullständig mogenhetsexamen.

Farsoters och smittosamma sjukdomars botande.

20:o. Under anslagstiteln »farsoters och smittosamma sjukdomars botande» är för närvarande anvisadt ett förslagsanslag af 45,000 kronor, hvilket är staldt till Medicinalstyrelsens disposition; och har Eders Kongl. Maj:t, då, på sätt statsrådsprotokollet närmare utvisar, under de senare åren utgifterna betydligt öfverskridit anslagssumman, nu föreslagit, att ifrågavarande förslagsanslag måtte höjas med 55,000 kronor. Anslaget skulle således i 1887 års riksstat upptagas med 100,000 kronor.

Den betydliga stegring af utgifterna, som egt rum, är egnad att framkalla åtskilliga betänkligheter. Då nemligen med anslaget skola bestridas kostnaderna för läkares resor till och från ställen, der farsot eller smittosam sjukdom utbrutit, samt medicin och läkarevård åt fattige, som af dylik sjukdom angripits, så är det gifvet, att ett visst intresse stundom kan komma att göra sig gällande att få förekommande sjukdomsfall hänförda till farsoter eller smittosamma sjukdomar. För myndigheterna måste det alltid blifva svårt att härutinnan kunna utöfva någon verksammare kontroll, utan de måste väl i allmänhet taga inkommande uppgifter för goda. Vigtigt vore emellertid, att utväg kunde utfinnas, hvarigenom man kunde vinna större trygghet, att de utgifter, som från detta anslag göras, alltid ske endast i fall af verkligt pröfvade behof; och Riksdagen tillåter sig därför uttala den önskan, att den komité, som nu är i verksamhet för att utarbета förslag till ny instruktion för provinsialläkarne m. m., i sammanhang dermed kunde egnas denna fråga uppmärksamhet och utredning.

För närvarande, och då det måste erkännas vara en riktig grund-sats, att förslagsanslagen upptagas till belopp, som så nära som möjligt motsvara utgifterna, har Riksdagen icke anledning till annat beslut än att Riksdagen, på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit, höjt förslagsanslaget till farsoters och smittosamma sjukdomars botande från 45,000 kronor med 55,000 kronor till 100,000 kronor.

Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien.

21:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att följande, för akademien på ordinarie stat uppförda anslag måtte höjas, nemligen:

anslaget till rese- och transportkostnader, fornlemningars vård, lyshållning m. m. till 2,300 kronor, eller med	kronor 1,000: —
och den ene vaktmästarens lön till 900 kronor, eller med	„ 300: —
samt att följande, hittills på extra stat uppförda anslag måtte beviljas på akademiens ordinarie stat, nemligen:	
till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening	„ 4,000: —
till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.	„ 3,200: —
till utgifvande af planchverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.	„ 2,000: —

Vid pröfning af dessa Eders Kongl. Maj:ts framställningar har det syntes Riksdagen, att fullgiltiga skäl förefinnas för höjningen med 1,000 kronor i anslaget till rese- och transportkostnader, fornlemningars vård, lyshållning m. m., hvaremot Riksdagen icke ansett den begärda tillökningen i en vaktmästarens lön vara oundgängligen nödig samt att de ofvan nämnda extra anslagens uppflyttande på ordinarie stat tills vidare åtminstone kan anstå.

Riksdagen har därför, beträffande anslagen till Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien beslutit

dels att, på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit, höja anslaget till rese- och transportkostnader, fornlemningars vård, lyshållning m. m. till 2,300 kronor, eller med 1,000 kronor;

dels att icke bifalla den af Eders Kongl. Maj:t äskade förhöjning till 900 kronor, eller med 300 kronor, i den ene vaktmästarens lön;

dels ock att — med afslag å Eders Kongl. Maj:ts framställning om nedannämnda, nu på extra stat uppförda anslags beviljande på ordinarie stat — bevilja på extra stat för år 1887:

till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening 4,000 kronor;

till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m. 3,200 kronor; samt

till utgifvande af planchverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. 2,000 kronor.

Naturhistoriska riksmuseum.

22:o. Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att, med hänsyn till behof af vetenskapligt biträde åt intendenten vid riksmuseets mineralogiska afdelning, förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande måtte beviljas med 1,000 kronor.

Enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen, afses med denna framställning att bereda tillgång för höjning af ett årligt arfvode å 1,500 kronor, som under en längre tid utgått till en vid riksmuseets mineralogiska afdelning anställd amanuens, och får med anledning häraf Riksdagen anföra, att någon förhöjning i förenämnda arfvode väl synes böra beviljas, men att beloppet lämpligen torde kunna till 500 kronor inskränkas; i hvilket fall arfvodet skulle komma att utgöra 2,000 kronor.

Derjemte, och då arfvodesförhöjningen närmast synes hafva begärts med hänsyn till den nuvarande amanuensens långvariga och förtjenstfulla verksamhet, samt samma skäl, som nu tala för att denne må komma i åtnjutande af förhöjdt arfvode, möjligen icke komma att förefinnas, när han från befattningen afgått och annan öfvertagit tjensten, har Riksdagen föranlåtits besluta att förhöjningen, till nyss angifna belopp, skall beviljas endast åt den nuvarande amanuensen och således upphöra att utgå, när denne lemnat sysslan.

Riksdagen har därför, med anledning af Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning, beslutit att höja naturhistoriska riksmuseets anslag till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande med 500 kronor, att användas till förhöjning af det årliga arfvode å 1,500 kronor, som för närvarande utgår till den å riksmuseets mineralogiska afdelning anstälde amanuensen G. Lindström, så länge han innehar amanuensbefattningen; skollande denna anslagsförhöjning å 500 kronor upphöra att utgå, när bemälda amanuens afgått från befattningen.

23:o. Vidare har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att, för inköp och insamling af naturalier vid riksmuseets afdelning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden derstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter, förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande måtte beviljas med 2,000 kronor.

Enligt hvad statsrådsprotokollet utvisar, skulle beloppet komma

att användas vid den nya afdelning af naturhistoriska riksmuseum, som omfattar arkegoniater och fossila växter, på följande sätt, nemligen:

till inköp och insamling af naturalier (nu lefvande och fossila växter) 1,000 kronor;

till arbetsbiträden m. m. 600 kronor; och

till diverse utgifter (glasburkar, sprit, pappaskar, växtpapper, kataloger, preparatglas, kemikalier o. s. v.) 400 kronor.

Till en början får Riksdagen anmärka, att då den afdelning af riksmuseum, om hvilken här är fråga, är af en mera tillfällig beskaffenhet, enär aflöning åt intendenten vid densamma (professoren A. G. Nathorst) endast beviljats åt denne personligen, alla anslag till afdelningen endast böra beviljas på extra stat.

Hvad derefter angår det äskade beoppet, så synes en nedsättning i detsamma utan olägenhet kunna ske med 1,000 kronor, och således endast 1,000 kronor behöfva beviljas. Om utöfver detta belopp medel för den nya afdelningen erfordras, så synas dessa böra beredas från riksmuseets botaniska institutions andel i det till materielen m. m. vid riksmuseum anvisade anslag, enligt 1885 års statsliggare, å 19,450 kronor, af hvilken institution den nu ifrågavarande nya afdelningen närmast är att anse såsom en för tillfället utbruten del. Riksdagen föreställer sig därför, att det nyssnämnda beloppet bör anvisas på extra stat och såsom en tillfällig förhöjning i riksmuseets anslag till materielen, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnas ordnande, samt har, i enlighet härmed, på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 1,000 kronor såsom tillfällig förhöjning i naturhistoriska riksmuseets anslag till materielen, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnas ordnande.

24:o. Med anledning af en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 96) har Riksdagen till ritningars utförande vid naturhistoriska riksmuseet, på *extra stat* för år 1887 beviljat ett anslag af 1,000 kronor.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

25:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, att af det till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och blinda barn uppförda anslag måtte från och med år 1886 till understöd för beredande af vård och undervisning för sådana personer, som vore både döfstumma och blinda,

användas, enligt de närmare bestämmelser, Eders Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt meddela, ett årligt belopp af högst 2,000 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har Riksdagen bifallit.

Fattigvården i Stockholm och landsorten.

26:o. Eders Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel föreslagit: att det till Södertelge stadsförsamlings fattigvård såsom ersättning för jordförlust genom Södertelge kanals ledning nu med lösen efter årligt medelmarkegångspris jemte forsellön utgående ränteanslag af 1 centner 74,82 skålpund smör måtte från och med år 1887 utbytas mot ett Södertelge stad tillkommande årligt belopp af 127 kronor 71 öre; samt

att i anledning häraf anvisningen i kontant till fattigvården i Stockholm och landsorten måtte höjas med ett jemnadt belopp af 128 kronor, samt anslaget till »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» nedsättas med jemnt 120 kronor, i följd hvaraf anslaget till fattigvården i Stockholm och landsorten skulle ökas med 8 kronor.

Jemväl denna Eders Kongl. Maj:ts framställning är af Riksdagen bifallen.

Fattigvården i allmänhet.

27:o. I förslagsanslaget till "fattigvården i allmänhet" har Eders Kongl. Maj:t äskat en förhöjning med 40,000 kronor. Detta anslag utgör nu 35,000 kronor och skulle således ökas till 75,000 kronor.

I statsrådsprotokollet redogöres för beloppet af de utgifter, som under åren 1882—1884 blifvit gjorda från detta anslag och hvilka varit så stora, att anslaget måst under hvart och ett af dessa år öfverskridas högst betydligt.

Det hade varit önskligt, att redogörelsen jemväl kommit att omfatta sådana upplysningar, att deraf kunnat inhemtas, hvilka orsakerna kunna antagas vara till utgifternas betydliga tillväxt; och då Riksdagen saknat tillfälle att själf verkställa en undersökning härutinnan, får Riksdagen, som finner det vara af vigt, att förslagsanslaget höjes till ett belopp, som mera än det nuvarande motsvarar de motsedda utgifternas, anmäla, att Riksdagen bifallit framställningen om anslagets uppförande med 75,000 kronor, under antagande, att, om utgifterna visa

sig komma att öfverskjuta äfven denna summa och ytterligare höjning af anslaget sålunda erfordras, utredning i nyss angifvet syfte då måtte varda Riksdagen förelagd.

Hospitals underhåll.

28:o. I detta förslagsanslag, som nu utgör 450,000 kronor, har Eders Kongl. Maj:t äskat en förhöjning af 150,000 kronor. Anslaget skulle alltså komma att utgöra 600,000 kronor.

I statsrådsprotokollet uppgifvas de utgiftsbelopp, som af anslaget bestridts under åren 1882—1884, nemligen:

år 1882	kronor	592,329:41
„ 1883	„	591,443:37
„ 1884	„	602,576:70.

Med anledning af den betydliga stegring af statens utgifter för hospitalsvården, som egt rum, får Riksdagen uttala följande.

I Öfverstyrelsens för hospitalen berättelse för år 1884 lemnas en redogörelse för antalet vårdade å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling under 1884, ur hvilken redogörelse Riksdagen velat här in-taga följande utdrag:

Anstalt.	Antal sjuk-platser.	Summa vårdade un-der 1884.	Qvar-liggande till 1885.
Stockholms	265	351	260
Upsala	270	411	298
Nyköpings	70	88	71
Vadstena	360	419	357
Vexjö	220	275	218
Visby	30	37	30
Malmö	175	192	166
Lunds	354	489	337
Göteborgs	170	237	170
Hernösands	221	260	221
Holmehus privataanstalt	10	14	9
Summa	2,145	2,773	2,137

Beträffande patienternas indelning i klasser innehåller stadgan angående sinnessjuka den 2 November 1883 i § 32, att till 1:sta klassen höra de, som å särskild afdelning hafva enskildt rum samt kost efter särskild utspisningsstat och för hvilka betalas hela kostnaden för vård och underhåll;

till 2:dra klassen de, som vårdas å allmän afdelning och för hvilka betalas kostnaden för föda, gång- och sängkläder samt bevakning; samt

till 3:dje klassen de, som i afseende å förmånerna äro likställda med sjuka af 2:dra klassen, men sakna tillgång att erlægga afgift i samma klass och för hvilka betalas kostnaden endast för föda.

Fördelade på dessa klasser, voro år 1884 patienterna:

betalande i 1:sta klass	103
" " 2:dra "	345
" " 3:dje "	1,537
	<hr/>
	Summa 1,985.

Återstoden, 152 patienter, af hvilka de fleste kriminalpatienter, qvarlåg till år 1885 utan afgift.

Enligt Medicinalstyrelsens kungörelse den 3 December 1884, har Eders Kongl. Maj:t för femårsperioden 1885 till och med 1889 fastställt afgifterna vid statens anstalter för sinnessjuka till följande belopp: för 1:sta klassen pr dag kronor 2: 25, eller, om rum delas med en eller flere andra, kronor 1: 70,

    " 2:dra " " " " 0: 85,
 " 3:dje " " " " 0: 55.

Under den närmast föregående tiden voro afgifterna något lägre, nemligen för 1:sta klassen kronor 2: —, för 2:dra klassen kronor 0,75 och för 3:dje klassen kronor 0: 50, samt lemnade under nämnda år en inkomst af 435,561 kronor 9 öre. Med denna i förening med de öfriga inkomsterna, 691,601 kronor 41 öre, hvaraf statsanslag till belopp af 650,000 kronor, eller tillhoppa 1,127,162 kronor 50 öre, hafva utgifterna för året, 1,081,618 kronor 95 öre, blifvit bestridda. Totalkostnaden för hela sjukvården utgjorde 938,116 kronor 76 öre, häri dock ej inberäknad kostnaden för byggnader och deras reparationer, icke heller för onera och utskylder. Vid fördelning på underhållsdagarne har såsom totalmedelkostnad för hvarje vårdad erhållits för dag 1 krona 20,57 öre och för år 439 kronor 8 öre. För år 1883 utgjorde motsvarande kostnad 1 krona 23,28 öre och 449,97 kronor, samt har alltså något nedgått för år 1884.

Riksdagen har tagit del af denna redogörelse i syfte att utröna,
Bih. till Riksd. Prot. 1886. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 10 Häft.

huru vida icke derur skulle kunna erhållas ledning vid bedömande af frågan, huru statens utgifter för hospitals underhåll skulle kunna begränsas. Anledning att antaga, det icke vid hospitalen iakttagas all den sparsamhet, som är möjlig utan uppoffringar af hospitalsvårdens ändamål, saknas, hvadan Riksdagens uppmärksamhet hufvudsakligen måst riktas å afgifterna. Dessas belopp bestämmes af Eders Kongl. Maj:t, som nu senast, på sätt ofvan anförts, fastställt dem för åren 1885—1889 till ett i allmänhet något högre belopp än förut, och till följd af denna förhöjning bör det väl kunna antagas, att inkomsten skall något ökas. Fråga torde dock kunna uppstå, om icke det med hänsyn till de stora anslag, som från statens sida erfordras för hospitalsvården, kan blifva nödigt att utreda, huru vida icke de förmåner, som nu lemnas de båda högsta klasserna af hospitalspatienter, äro så stora, att en ytterligare höjning af afgifterna för dessa klasser kan anses vara billig. Huru stor kostnaden per dag och år varit för hvarje patient inom dessa klasser kan icke med nu tillgängligt material af Riksdagen uppgifvas, utan torde besvarandet af denna fråga kräfva en särskild utredning, hvilken endast genom Eders Kongl. Maj:t lärer kunna åstadkommas. Ett lämpligt tillfälle dertill erbjuder sig, då Eders Kongl. Maj:t i allt fall inom några få år, d. v. s. före förloppet af femårsperioden 1885—1889, måste taga i öfvervägande, om då någon ändring i afgifternas belopp bör beslutas.

För närvarande och då, enligt hvad till statsrådsprotokollet anförts, anledning icke finnes att antaga, att utgifterna till hospitals underhåll komma att minskas, samt den nu såsom förslagsanslag beviljade anslagssumman af 450,000 kronor således uppenbarligen är otillräcklig, men förslagsanslagen böra uppföras med belopp, som så nära som möjligt öfverensstämma med de motsedda utgifternas, har Riksdagen ansett sig böra, med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit — höja förslagsanslaget till hospitals underhåll från 450,000 kronor till 600,000 kronor, eller med 150,000 kronor.

29:o. Vidare har Eders Kongl. Maj:t under anslagstiteln »hospitals underhåll» föreslagit:

att Riksdagen måtte godkänna den i statsrådsprotokollet omfördälda aflöningsstat för öfverläkare, biträdande läkare och syssloman vid Kristinehamns hospital;

att i fråga om denna stats tillämpning Riksdagen jemväl måtte godkänna, att enahanda föreskrifter, som af Eders Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, redan beträffande stat för tjänstemän vid Stockholms med flera hospital meddelats om den kontanta aflönings fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, om förändring

i biträdande läkares aflöning under vissa förhållanden samt om förbud för öfverläkare att utom hospitalet utöfva annan än viss praktik, äfven skola tillämpas för bemälda tjänstemän vid Kristinehamns hospital; samt

att Riksdagen måtte medgifva, dels att till arfvoden åt öfrige vid Kristinehamns hospital erforderlige tjänstemän Eders Kongl. Maj:t må ega använda högst 1,300 kronor årligen, dels ock att de sålunda för samtliga tjänstemän vid sistnämnda hospital afsedda aflöningar skola utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Till statsrådsprotokollet har beträffande detta förslag blifvit af Statsrådet och Chefen för Ecklesiastikdepartementet anfördt:

»I skrifvelse den 28 September nästlidna år angående medicinalverkets behof har Medicinalstyrelsen anført, att, när arbetena å hospitalsbyggnaden vid Kristinehamn fortgått med större hastighet, än man vågat förut beräkna, och redan framskridit så långt, att man kunde emotse nämnda byggnads afslutande och öfverlemnande till afsyning senast den 1 Juli 1887, Medicinalstyrelsen i betraktande af den stora efterfrågan af plats på hospitalen, som för närvarande vore rådande, ansett det vara af allra största vigt, att ifrågavarande hospital redan under 1887 efter föregången afsyning kunde upplåtas för emottagning af sjuke. Men, för att detta måtte kunna ske, fordrades emellertid, att aflöningsstaten för hospitalets läkare och andra tjänstemän redan under innevarande år vore af Eders Kongl. Maj:t bestämd.

Beträffande vilkoren för nämnda aflöningsstat har Medicinalstyrelsen ansett samma grunder böra följas som de, hvilka enligt nådiga brefvet den 5 Juni 1885 blifvit af Eders Kongl. Maj:t bestämda för andra hospital, likasom ock att beloppen borde beräknas efter hvad samma nådiga bref bestämde för läkare och andra tjänstemän vid öfriga hospital af motsvarande omfång som Kristinehamns hospital.

Då vigten af de skäl, som Medicinalstyrelsen sålunda andragit, icke lärer kunna bestridas, tillstyrker jag, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad bemälda styrelse föreslagit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes göra framställning derom,

att Riksdagen må godkänna följande aflöningsstat för öfverläkare, biträdande läkare och syssloman vid Kristinehamns hospital:

öfverläkaren	kronor 6,000: —
jemte boställsvåning och ved;	
biträdande läkaren	„ 2,500: —
jemte bostad med möbler och sängkläder, lyse,	

ved, tvätt och kost lika med allmänna afdelningen samt såsom kostförbättringspenningar 200 kronor; sysslomannen ..... ,, 2,800: — jemte boställsvåning och ved;

att i fråga om denna stats tillämpning — --». (se ofvan).

Ledning för bedömandet af Eders Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag har Riksdagen hemtat ur förhandlingarna vid 1885 års riksdag om aflöningsstater vid Stockholms m. fl. hospital. De aflöningsbelopp, Eders Kongl. Maj:t då äskade och i hvilka Riksdagen gjorde ändringar, voro:

	enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag.	enligt Riksdagens förslag.
vid <i>Stockholms hospital</i> (260 sjukplatser)		
Öfverläkaren kronor	4,500: —	kronor 4,000: —
Sysslomannen ,,	3,500: —	,, 3,200: —
vid <i>Upsala hospital</i> (400 sjukplatser)		
Öfverläkaren ,,	6,500: —	,, 6,000: —
Sysslomannen ,,	3,500: —	,, 3,200: —
vid <i>Vadstena hospital</i> (360 sjukplatser)		
Öfverläkaren ,,	7,000: —	,, 6,500: —
Sysslomannen ,,	3,500: —	,, 3,200: —
vid <i>Vexjö hospital</i> (220 sjukplatser)		
Öfverläkaren ,,	6,500: —	,, 6,000: —
Sysslomannen ,,	3,000: —	,, 2,800: —
vid <i>Lunds hospital</i> (350 sjukplatser)		
Öfverläkaren ,,	7,000: —	,, 6,500: —
Sysslomannen ,,	3,500: —	,, 3,200: —
vid <i>Göteborgs hospital</i> (170 sjukplatser)		
Öfverläkaren ,,	6,500: —	,, 6,000: —
Sysslomannen ,,	3,000: —	,, 2,800: —
vid <i>Hernösands hospital</i> (221 sjukplatser)		
Öfverläkaren ,,	6,500: —	,, 6,000: —
Sysslomannen ,,	3,000: —	,, 2,800: —

Kristinehamns hospital är afsedt att innehålla 236 sjukplatser, och då detsamma till storleken är jemförligt med Vexjö och Hernösands hospital, der aflöningen åt öfverläkaren och sysslomannen jemlikt Riksdagens beslut skall utgöra 6,000 och 2,800 kronor samt de af Eders Kongl. Maj:t äskade aflöningsbeloppen för desse tjenstemän vid Kristinehamns hospital äro 6,000 och 2,800 kronor, så har ingen anledning

funnits att nedsätta dessa belopp, hvilka af 1885 års Riksdag ansetts vara lämpliga vid hospital af samma storlek.

Aflöningen åt biträdande läkaren samt de för denne och öfriga i förslaget till aflöningsstat upptagne tjänstemän är densamma, som vid 1885 års riksdag beviljades åt motsvarande tjänstemän vid de hospital, der aflöningarna då reglerades. Anledning att göra ändring i denna del af Eders Kongl. Maj:ts förslag förekommer således ej, lika litet som i fråga om villkoren för lönestaten.

Deremot och då för de hospital, vid hvilka aflöningarna vid 1885 års riksdag reglerades, bestämdes en summa af högst 16,000 kronor till arfvoden åt vissa tjänstemän, som ej upptagits å stat, så synes hvad som vid Kristinehamns hospital kan vara behöfligt för motsvarande ändamål icke heller böra särskildt bestämmas för detta hospital, utan den nyssnämnda summan af 16,000 kronor i stället och med hänsyn till behöfven vid det nya hospitalet ökas med erforderligt belopp, hvilket då lämpligen för anslaget jemnande torde kunna bestämmas till 1,000 kronor.

I öfrigt har Riksdagen ej funnit Eders Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag föranleda något Riksdagens särskilda uttalande; och får Riksdagen därför anmäla, att Riksdagen

dels godkänt den i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 11 Januari 1886 omförmälda aflöningsstat för öfverläkare, biträdande läkare och syssloman vid Kristinehamns hospital;

dels i fråga om denna stats tillämpning jemväl godkänt, att enahanda föreskrifter, som af Eders Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, redan beträffande stat för tjänstemän vid Stockholms med flera hospital meddelats om den kontanta aflöningens fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, om förändring i biträdande läkares aflöning under vissa förhållanden samt om förbud för öfverläkare att utom hospital utöfva annan än viss praktik, äfven skola tillämpas för bemälda tjänstemän vid Kristinehamns hospital;

dels — på det Eders Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att bevilja arfvoden åt öfrige vid Kristinehamns hospital erforderlige tjänstemän — höjt det belopp af högst 16,000 kronor, som af 1885 års Riksdag beviljades till arfvoden åt motsvarande tjänstemän vid de hospital, för hvilka aflöningsstater då fastställdes, till högst 17,000 kronor;

dels ock medgifvit, att de sålunda för samtliga tjänstemän vid hospitalet i Kristinehamn afsedda aflöningar skola utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Stora barnhuset i Stockholm.

30:o. Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att med uteslutande af det under rubrik »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» uppförda belopp, 51,100 kronor, anvisningen i kontant måtte höjas med 49,250 kronor, eller till 78,000 kronor, till följd hvaraf anslaget till nämnda barnhus komme att minskas med 1,850 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har Riksdagen bifallit.

Barnhusen i landsorterna.

31:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att med uteslutande af det under rubrik »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» upptagna belopp, 29,350 kronor, i stället måtte såsom anvisning i kontant uppföras 28,380 kronor, deraf såsom indelningsersättning till Malmö barnhusfond 26,750 kronor och till barnhuset i Lidköping 1,630 kronor; och blefve i följd häraf anslaget till barnhusen i landsorterna minskadt med 970 kronor.

Jemväl denna Eders Kongl. Maj:ts framställning är af Riksdagen bifallen.

Ålderstillägg.

32:o. Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har åttonde hufvudtitelns förslagsanslag till *ålderstillägg*, nu utgörande 51,000 kronor, höjts till 80,000 kronor, eller med 29,000 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

33:o. Det har ådragit sig Riksdagens uppmärksamhet, att vid verkställd granskning af de för åren 1883 och 1884 utgifna kapitalkonton till rikshufvudboken befinnes, att *reservationsanslaget till allmänna läroverken*, hvilket, så vidt anvisningen i kontant angår, utgjort enligt riksstaterna

för år 1883	kronor	2,784,428: —
och „ „ 1884	„	2,830,514: —
lemnad följande reservationer (besparingar):		
till år 1883	„	12,161: 47
„ „ 1884	„	129,439: 16
„ „ 1885	„	264,642: 77.

Dessa betydliga och årligen ökade reservationer synas gifva vid handen, att anslaget är större än behovet oundgängligen kräfvat, och att förty en nedsättning synes kunna ega rum. Härförinnan är dock nödigt, att utredningen varder verkställd och Riksdagen meddelad om anledningen till reservationernas stora och växande belopp, och då en sådan utredning icke kan af Riksdagen utan stora svårigheter och tidsutdrägt åstadkommas, har Riksdagen ansett framställning i ämnet böra göras hos Eders Kongl. Maj:t.

Riksdagen får därför hos Eders Kongl. Maj:t anhålla om utredning och framläggande deraf vid nästa riksdag om orsakerna dertill, att reservationerna å anslaget till "allmänna läroverken" under de senare åren så väsentligt ökats äfvensom, om utredningen dertill föranleder, förslag till anslagets nedsättande.

34:o. I öfriga under åttonde hufvudtiteln nu uppförda ordinarie anslag, i hvilka ändring icke blifvit, enligt hvad här ofvan förmålt, af Riksdagen beslutad, har annan förändring icke blifvit vidtagen, än att förslagsanslaget till *skrifmaterialier* och *expenser, ved m. m.*, minskats med 2 kronor; och hafva alltså alla öfriga här ofvan icke särskildt nämnda ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln blifvit till oförändrade belopp och natur i riksstaten för år 1887 uppförda.

Beträffande *tillfälliga behof*, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, har Riksdagen fattat de beslut, som här nedan omförmälas.

Riksarkivet.

35:o. Till fortsatt utgifvande i tryck af sådana *skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia*, har Eders Kongl. Maj:t äskat samt Riksdagen beviljat för år 1887 ett extra anslag af 3,000 kronor.

36:o. Vidare har Riksdagen, jemväl i enlighet med af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning, till *uppförande af en tillbyggnad för riksarkivet* af det dertill redan beviljade anslaget anvisat på extra stat för år 1887 ett belopp af 250,000 kronor.

Kongl. Biblioteket.

37:o. Till påskyndande af katalogiseringsarbeten har Eders Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för år 1887 af 1,500 kronor.

Vigten af att de katalogiseringsarbeten, hvarom här är fråga, varda så snart som möjligt fullbordade, kan så mycket mindre förnekas, som det tvärt om är påtagligt, att biblioteket svårligen kan anses fullt motsvara sitt ändamål, förr än tillförlitliga och fullständiga kataloger upprättats. Då likväl tjänstemännen vid Kongl. Biblioteket äro skyldige att förrätta det omnämnda katalogiseringsarbetet, och Eders Kongl. Maj:t ej lärer sakna medel att med tillfälliga bidrag för ett eller annat år understödja detsamma, i fall Eders Kongl. Maj:t skulle finna detta af nöden, har Riksdagen icke bifallit Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning.

Nationalmuseum.

38:o. Till vård, underhåll och tillökning af statens *konstindustriella samlingar* har Riksdagen, i enlighet med derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning, anvisat på extra stat för år 1887 ett anslag af 4,000 kronor.

Lifrustkammaren.

39:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen för tillsyn, underhåll och vård af *lifrustkammarens samlingar m. m.*, beviljat på extra stat för år 1887 ett belopp af 5,800 kronor.

Domkapitlens expeditioner.

40:o. Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen för *tillfällig löneförbättring åt tjänstemännen vid domkapitlens expeditioner* på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 3,716 kronor.

Domkyrkorna.

41:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen af det till *restauration af Upsala domkyrka* redan beviljade anslaget å 500,000 kronor på extra stat för år 1887 anvisat 70,000 kronor.

42:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen af det till *restauration af Skara domkyrka* redan beviljade anslaget å 250,000 kronor på extra stat för år 1887 anvisat 35,000 kronor.

Universiteten.

43:o. Med anledning af derom af Eders Kongl. Maj:t gjorda framställningar, har Riksdagen för år 1887 beviljat på extra stat följande anslag, hvilka äfven förut under flera år utgått, nemligen:

- a) till det språkvetenskapliga seminariet i Upsala 3,000 kronor;
- b) till det språkvetenskapliga seminariet i Lund 2,950 kronor;
- c) till det matematiska seminariet i Upsala 1,500 kronor; samt
- d) till det matematiska seminariet i Lund 1,000 kronor.

44:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen af redan beviljade 36,000 kronor till ändringar och reparationer af konsistoriehuset, kemiska byggnaden och f. d. läns-lasarettshuset i Upsala på extra stat för år 1887 anvisat återstoden, eller 18,000 kronor.

45:o. Till förändrad inredning m. m. af den gustavianska byggnaden i Upsala har Eders Kongl. Maj:t begärt, att ett anslag å 59,000 kronor måtte beviljas, och att deraf måtte utgå under år 1887 ett belopp af 30,000 kronor.

I statsrådsprotokollet framhålles såsom stöd för denna framställning hufvudsakligen det trängande behovet af ökad utrymme för den zoologiska institutionen och det dertill hörande zootomiska laboratoriet, hvilket behof redan år 1876 af det akademiska konsistoriet framhållits såsom ett viktigt skäl för behöfligheten af en ny universitetsbyggnad.

Detta senare behof är afhjelpat och af de lokaler, som derigenom blifvit lediga, är nu en del, nemligen den gustavianska byggnaden, afsedd att efter nödiga ändringar användas för den zoologiska institutionen.

På sätt af statsrådsprotokollet framgår, hafva två förslag blifvit upprättade till verkställande af de förändringar, som äro nödiga för byggnadens apterande för det nya ändamålet.

Det förra af dessa förslag slutar å en kostnadssumma af 32,000 kronor.

När detta förslag granskades af Öfverintendentsembetet, gjorde embetet åtskilliga anmärkningar, hvilka äro i statsrådsprotokollet omförmälda; och blef med anledning af samma anmärkningar ett nytt kostnadsförslag i Augusti 1885 upprättadt, slutande å en summa af 59,000 kronor, eller 27,000 kronor mer än det förra.

Vid pröfningen af föreliggande anslagsbehof har Riksdagen funnit, å ena sidan, att hvad de akademiska myndigheterna anfört till stöd för sin hemställan om statsmedels beviljande för ifrågavarande ändamål innefattar utredning derom, att ökad utrymme behöfves för den zoologiska institutionen i Upsala, men å andra sidan, att det afgifna förslaget till behofvets afhjelpande synes gå ut på en så stor tillökning af lokalerna, att den ej oväsentligt öfverstiger det behof, som för närvarande behöfver fyllas. Och i sammanhang härmed vill Riksdagen framhålla, i hvilken stor och hastig tillväxt allehanda samlingar vid olika vetenskapliga anstalter äro stadda samt huru anspråken på medel till byggnader för alla dessa samlingar ökas. Utan att nu vilja närmare inlåta sig på detta ämne, har Riksdagen dock velat antyda, att med hänsyn härtill försigtighet är af nöden vid behandlingen af frågor af sådan beskaffenhet som den nu föreliggande. Göres denna synpunkt gällande i förevarande särskilda fall, så synas åtskilliga nu föreslagna anordningar kunna umbäras samt vidare alla inredningsarbeten, som icke afse de nu kända behofven af ökad utrymme för zoologiska institutionen, böra uppskjutas, så att ej andra eller flera lokaler nu iordningställas och påkostas än sådana, som oundgängligen behöfvas för arbetenas jemna gång, samt, hvad samlingarna angår, för uppställande af dessa enligt den grundsats, att endast typer, men icke umbärliga duplettexemplar o. s. v. behöfva hållas tillgängliga. Detta senare är nemligen, enligt hvad under hand inhemtats, fullt tillräckligt.

Med hänsyn till det på detta sätt begränsade ändamålet med inredningsarbetena, och då en central värmeledning, som af Öfverintendentsembetet ifrågasatts samt i det senare kostnadsförslaget upptagits, läser kunna undvaras, synes det Riksdagen, att det ursprungligen framställda kostnadsförslaget, som slutar å 32,000 kronor, bör kunna hufvudsakligen läggas till grund för beräkningen af det anslag, som bör af Riksdagen beviljas. Till nyssnämnda summa skulle endast behöfva läggas kostnaden för de oundgängligaste förändringar, som Öfverintendents-

embetet till skydd mot eldfara föreslagit, nemligen i jemnt tal 3,000 kronor för inrättande af brandmurar och brandbottnar m. m. De ytterligare åtgärder mot eldfara, som kunna behövas, samt i sammanhang dermed nödig förstärkning af byggnaden torde kunna bekostas derigenom, att inredningsarbetena m. m., enligt hvad ofvan antydzts, inskränkas.

Under åberopande häraf får Riksdagen anmäla, att Riksdagen endast på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen för år 1887 beviljat ett extra anslag af 35,000 kronor, att användas till förändrad inredning m. m. af den gustavianiska byggnaden i Upsala för den zoologiska institutionens behof och med vilkor att dessa inrednings- m. fl. arbeten utföras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de år 1884 dertill uppgjorda ritningar och kostnadsförslag med tillägg af de anordningar mot eldfara, som oundgängligen erfordras, samt att inredningsarbetena endast komma att omfatta sådana, som afse att afhjelpa institutionens nuvarande behof dels af större arbetslokaler, dels af ökad utrymme för institutionens samlingar, dessa senare inskränkta så mycket som dessa samlingars ändamål medgifver.

46:o. Eders Kongl. Maj:ts framställning om medel till inredning af den nya byggnaden för *patologiskt-anatomiska institutionen* i Lund m. m. är redan här ofvan i punkten 5:o besvarad; hvarom här endast skolat erinras.

47:o. Beträffande Eders Kongl. Maj:ts framställning om ett extra anslag af 10,000 kronor till uppsättning af *undervisningsmateriel för den fysiologiska institutionen* i Lund, har Riksdagen här ofvan i punkten 6:o meddelat sitt beslut; hvarom Riksdagen här skolat erinra.

48:o. Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen, till *offentliggörande i tryck* af vissa på astronomiska observatoriet i Lund utförda *zon-observationer*, anvisat på extra stat för år 1887 ett belopp af 3,000 kronor; utgörande återstoden af de 9,000 kronor, som för detta ändamål redan blifvit beviljade.

49:o. Till arfvoden åt *extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund* har Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisat det af Eders Kongl. Maj:t för detta ändamål äskade beloppet, eller 1,500 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

50:o. Till arfvode åt en amanuens vid Karolinska mediko-kirurgiska institutets gynekologiska klinik har Riksdagen på extra stat för

år 1887 anvisat samma belopp, som under flera år beviljats och af Eders Kongl. Maj:t nu äfven äskats, eller 900 kronor.

51:o. Eders Kongl. Maj:ts framställning om beviljande af ett anslag å 1,500 kronor till instrument m. m. för den hygieniska institutionen vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet har här ofvan i punkten 10:o besvarats; hvarom här endast skolat erinras.

52:o. Till en *medicinskt-pediatrisk klinik* vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn har Eders Kongl. Maj:t för år 1887 begärt ett extra anslag af 1,800 kronor; och har Riksdagen bifallit denna framställning.

Allmänna läroverken.

53:o. Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen för *tillfällig löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken* enligt samma grunder, som för innevarande år blifvit bestämda, på extra stat för år 1887 anvisat 336,975 kronor.

54:o. Vidare och med anledning af derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning har Riksdagen till *resestipendier* åt lärare i främmande lefvande språk på extra stat för år 1887 beviljat enahanda belopp, som under flera år för ändamålet utgått, eller 6,000 kronor.

55:o. Till arfvoden åt *extra lärare* vid de allmänna läroverken har Riksdagen på extra stat för år 1887 beviljat det af Eders Kongl. Maj:t för detta ändamål äskade belopp af 40,000 kronor.

Högre lärarinneseminarium.

56:o. För *tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor* vid Högre lärarinneseminarium efter samma grunder som för innevarande år har Riksdagen på extra stat för år 1887 beviljat det af Eders Kongl. Maj:t äskade anslag af 4,000 kronor.

Pedagogierna.

57:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen på extra stat för år 1887 beviljat ett anslag af 8,750 kronor för *tillfällig löneförbättring* åt lärare vid de en- och tvåklassiga pedagogierna.

Folkundervisningen.

58:o. Med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen för *tillfällig löneförbättring* åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna samt till *arfvoden* åt teckningslärare för extra tjänstgöring och *extra arfvoden* åt musiklärare vid dessa seminarier, efter samma grunder som för innevarande år, anvisat på extra stat för år 1887 ett belopp af 33,300 kronor.

59:o. Likaledes med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen af det redan beviljade anslaget, 75,000 kronor, till *byggnad för folkskolelärarynnesseminariet i Umeå*, på extra stat för år 1887 anvisat återstående 35,000 kronor.

60:o. Till *understöd åt mindre bemedlade lärjungar* vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel, har Eders Kongl. Maj:t äskat samt Riksdagen anvisat på extra stat för år 1887 ett belopp af 15,000 kronor.

De tekniska läroverken.

61:o. Till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor och till bestridande af kostnader för deras inspektion har Eders Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för år 1887 af 35,000 kronor.

Anslag för samma ändamål hafva förut, allt sedan 1877, årligen anvisats, från och med 1882 till belopp af 25,000 kronor. Enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, är en förhöjning i detta belopp nödig, och Riksdagen har ej funnit anledning till erinran häremot. Dock synes det Riksdagen, att, då upprätthållandet af ifrågavarande slags skolor bör anses vara en kommunal angelägenhet, till hvars främjande staten endast bör lemna ett visst bidrag, det bör uttryckligen stadgas, att detta bidrag icke får öfverstiga hvad kommunerna, utan afdrag för hvad de lemna in natura, såsom byggnader o. s. v., anslå i kontant till skolorna.

Riksdagen har därför, med anledning af Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning, till *understöd åt lägre tekniska yrkesskolor* och till bestridande af kostnader för deras inspektion, anvisat på extra stat för år 1887 ett belopp af 35,000 kronor, dock med vilkor att det bidrag, som af dessa medel utbetalas till understöd åt lägre teknisk yrkesskola, icke må öfverstiga hvad vederbörande kommun i kontant tillskjuter för skolan.

Medicinalstyrelsen med dithörande stater.

62:o. Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen, för beredande af *tillfällig löneförbättring* såsom tjänstgöringspenningar åt *provinsiälläkare* under år 1887, anvisat på extra stat för samma år samma belopp, som för innevarande år beviljats, eller 20,000 kronor.

63:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 1,200 kronor till arfvode för *granskning af hospitalens räkenskaper*.

64:o. Till uppehållande i Stockholm af en *poliklinik för tand-sjukdomar* har Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisat det af Eders Kongl. Maj:t äskade beloppet, 4,000 kronor.

Veterinärundervisningen.

65:o. Eders Kongl. Maj:ts framställning om anvisande för år 1887 af 12,900 kronor till uppehållande af undervisningen vid veterinärinrättningen i Skara har här ofvan i punkten 19:o besvarats; hvarom här endast skolat erinras.

Vetenskapsakademien.

66:o. Med bifall till derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning, har Riksdagen till *aftönande af räknebiträden* för numerisk tillämpning af en utaf Professoren J. A. H. Gylden utarbetad teori för himlakropparnes rörelser anvisat på extra stat för år 1887 ett belopp af 3,000 kronor, utgörande nu återstående fjerdedelen af förut beviljadt anslag å 12,000 kronor.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

67:o. Med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen på extra stat för år 1887, af det redan beviljade anslaget å 415,600 kronor, anvisat till *uppförande af byggnader åt institutet för blinda* 200,000 kronor.

68:o. Eders Kongl. Maj:t har *dels* äskat till uppehållande af institutets för blinda verksamhet på extra stat för 1887 ett anslag af 21,000 kronor och *dels* föreslagit Riksdagen att medgifva, att institutets föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor måtte efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjänstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdde de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under hvarterdera af åren 1886 och 1887, i den mån institutets medel lemnade tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuella undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar.

Riksdagen har i den mån bifallit hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, att Riksdagen *dels* på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 21,000 kronor till uppehållande af institutets för blinda verksamhet; *dels ock* medgifvit, att institutets föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor må, efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjänstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdde de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under år 1887, i den mån institutets medel lemna tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuella undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar.

Vid behandlingen åter af Eders Kongl. Maj:ts berörda framställning i hvad den rörer euahanda ålderstilläggs åtnjutande *under år 1886* hafva Riksdagens Kamrar stannat i olika beslut af den beskaffenhet, att, jemlikt 63 § Riksdagsordningen, frågan härom förfallit.

69:o. Vidare och på grund af hvad Eders Kongl. Maj:t ytterligare föreslagit har Riksdagen, till *tryckning af blindskrifter*, på extra stat för år 1887 anvisat 2,500 kronor, eller samma belopp, som för innevarande år för samma ändamål beviljats.

70:o. Med bifall till derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning, har Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisat 1,200 kronor till *understöd åt blindlärareelever*.

71:o. Likaledes med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen för år 1887 beviljat ett extra anslag af 11,000 kronor till en *blindskola i Vexjö*.

72:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 7,000 kronor till en *handverksskola i Kristinehamn för blinda*.

73:o. Enär till uppehållande af undervisningen vid de i Vadstena, Skara och Bollnäs inrättade tillfälliga läroanstalter för öfver-

åriga döfstumma erfordras, enligt förut uppgjord och framlagd beräkning, för hvarje af de tre anstalterna 16,400 kronor, eller tillsammans 49,200 kronor, har Riksdagen, med bifall till derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning, på extra stat för år 1887 anvisat till *uppehållande af undervisningen vid tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma* ett belopp af 49,200 kronor.

Hospitalsvården.

74:o. Med bifall till derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning, har Riksdagen till hospitalsanläggningen vid Kristinehamn på extra stat för år 1887 anvisat återstoden af för denna anläggning förut beviljade medel, eller 148,570 kronor.

75:o. Till uppförande af en byggnad vid Nyköpings hospital har Eders Kongl. Maj:t begärt ett extra anslag för år 1887 af 52,300 kronor.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, har, beträffande ifrågavarande nya byggnad, Medicinalstyrelsen — jemte öfverlemnade af upprättade ritningar med tillhörande kostnadsförslag, utvisande att kostnaden för sjelfva byggnaden med vattenledning belöpte sig till 48,064 kronor 34 öre samt för uppvärmning och ventilation till 4,240 kronor, eller tillsammans till 52,304 kronor 34 öre — anfört, att byggnaden vore afsedd till lokal för en afdelning för lugna sjuke och konvalescenter vid Nyköpings hospital samt beräknats att tillsammans inrymma 24 sjuke; att med uppförande af densamma skulle i öfrigt vinnas den fördelen, att ifrågavarande hospital kunde mottaga ett större antal sjuke än hittills och derigenom i någon mån afhjelpa den stora bristen på platser för sinnessjuke, hvilka nu i stort antal nödgades vänta på inträde å hospital; att omförmälda tillbyggnad så mycket hellre borde komma till stånd, som Nyköpings hospital, äfven sedan de nu under byggnad varande hospitalsbyggnaderna i andra delar af landet blifvit fullbordade, likväl icke kunde undvaras; samt att tillökningen af platser för sinnessjuke å rikets offentliga sjukvårdsanstalter genom nu ifrågasatta förslag kunde genomföras för det synnerligen billiga priset af 2,179 kronor 33 öre för hvarje sjukplats.

Efter granskning af de ritningar och kostnadsförslag, som blifvit uppgjorda för ifrågavarande nya byggnad, har Riksdagens uppmärksamhet fästs derå att, då behofvet af ökad antal sjukplatser vid hospitalen ingalunda kan anses blifva tillfredsstäldt ens efter fullbordande af de hospitalsbyggnader, som dels redan äro under byggnad och dels

blifvit vid innevarande riksdag ifrågasatta, skäl synts vara för handen att taga i öfvervägande, om icke lämpligt vore att uppföra den ifrågasatta nya byggnaden i fulla två våningar i stället för endast en våning med frontespice. Riksdagen har för utredande af denna fråga tagit del af en af samme arkitekt, som uppgjort ritningarna till den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna byggnaden, upprättad promemoria i ämnet, hvilken promemoria är af följande lydelse:

»Om sjukhuspaviljongen vid Nyköpings hospital bygges i fulla tvenne våningar, kan inom densamma rymmas ytterligare 18 patienter, hvadan hela paviljongen sålunda skulle komma att upptaga $24 + 18 = 42$ patienter. Till dessa patienters vård finnes plats för 6 vaktare, inlogerade i 4 vaktrum. Nödiga dagrum, diskrum, klosetter, bad, skölj- och torkrum finnas äfven.

Kostnaden för husets uppförande i fulla två våningar samt med anbringande af centralvarmapparat i stället för kakelugnar blifver:

Föregående kostnadsförslag för uppförande af huset med frontespice utan varmapparat	48,064: 34.
Tillkommer för påbyggnad af husets båda flyglar	13,500: —
Central varmapparat efter Cederbloms system med ventilation	10,000: —
Summa kronor	71,564: 34.

Byggnadskostnaden pro patient blifver sålunda $42 : 71,564: 34 = 1,703: 90.$ »

Då således, för en jemförelsevis ringa ökning i kostnaderna, utvidgadt utrymme kan vinnas i den nya byggnaden, så att den, om byggnaden uppföres i två våningar, kan mottaga 42 patienter i stället för allenast 24, och då kostnaden, som fördelad på hvarje sjukplats, enligt Eders Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag, utgör 2,179 kronor 33 öre, skulle med iakttagande af den ifrågasatta förändringen komma att nedgå till 1,703 kronor 90 öre och således minskas med 475 kronor 43 öre, synas afsevärda skäl tala för nämnda förändrings vidtagande.

Att härom framställa särskild begäran hos Eders Kongl. Maj:t synes vara obehöfligt, då, sedan uppmärksamheten å nu påpekade förhållande fästs, det lär kunna antagas, att Eders Kongl. Maj:t kommer att föranstalta om den utredning, som ytterligare erfordras, innan definitivt beslut härom fattas. Riksdagen anser sig därför, och då anledning till tvifvel om behöfligheten af utvidgadt utrymme vid

Nyköpings hospital icke förefinnes, nu endast böra bifalla Eders Kongl. Maj:ts föreliggande framställning; och har Riksdagen därför på extra stat för år 1887 anvisat och ställt till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 52,300 kronor till uppförande af en byggnad vid Nyköpings hospital.

76:o. I en till Riksdagen den 19 Mars 1886 aflåten proposition (N:o 31) har Eders Kongl. Maj:t, med återopande af hvad ett propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastik-ärenden för samma dag innehölle, föreslagit Riksdagen

att *dels* bevilja ett anslag af 1,181,750 kronor samt deraf på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 200,000 kronor till anordnande af en asyl för sinnessjuka invid och i samband med Lunds hospital, att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upprättade ritningar uppföras å egendomen Hunnerup, *dels ock* medgifva, att de belopp, hvilka, på sätt i ofvan återopade protokollsutdrag närmare förmäldes, erfordrades till årlig afgäld för egendomens upplåtande och för uppgörelse med nuvarande arrendatorn, måtte få bestridas af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

De skäl, som angifvits för byggande af asyl för sinnessjuka, hafva syntes Riksdagen ådagalägga, att dylika anläggningar icke kunna umbäras. Deremot, och då det icke kan ifrågasättas att på en gång afhjelpa hela det för handen varande behovet af asyler för sinnessjuka, har Riksdagen vid pröfningen af Eders Kongl. Maj:ts framställning ansett det nödigt att närmare pröfva uppkommen fråga, huruvida den plats, som valts för den nu ifrågasatta första asyl, är den lämpligaste eller om icke, med hänsyn dertill, att nya asyler endast småningom kunna komma till utförande, det icke varit önskligare, att den nya, här i landet i sitt slag första, asyl förlagts till en centralt belägen plats.

Upplysande i detta ämne är det i statsrådsprotokollet omförmälda komitébetänkandet af den 15 Februari 1886, ur hvilket Riksdagen därför här får intaga följande:

»Till Kongl. medicinalstyrelsen.

Sedan Kongl. medicinalstyrelsen på grund af föreskrifterna i nådiga brefvet den 24 April 1885 uppdragit åt undertecknade att utarbета plan till en asyl för sinnessjuka i samband med Lunds hospital, få nu komiterade, till fullgörande af det erhållna uppdraget, härmed afgifva utlåtande.

Behovvet af ökad sinnessjukvård inom vårt land gör sig allt mer och mer kämbart. Visserligen har antalet sjukplatser å våra hospital under de sista 25 åren mer än fördubblats, så att vi nu hafva 2,275 sådana platser, under det de år 1860 ej utgjorde mer än 1,048, men de sinnessjukas antal har ock under de 20 åren från och med 1860 till 1880 — senare uppgift finnes ej — ökats från 7,542 till 11,456, för så vidt man får döma af verkställda beräkningar. Den stora förökningen under de angifna 20 åren härrör antagligen mindre från en verklig tillökning i de sinnessjukas antal än från en noggrannare insamling af uppgifter i frågan. Under samma tid hafva ock de enskildas anspråk på hospitalsvård i hög grad tilltagit. Sinnessjuka, hvilka förr vårdades i hemmen, lasaretten eller annorstädes utom hospitalen, anmälas nu till intagning å dessa senare mer än förr. Liknande erfarenhet har vunnits i alla civiliserade länder, och alla hafva de också därför tvungits att mer och mer utvidga sina anstalter för sinnessjukas vård. Ett hospital har knappt blifvit färdigt, innan detsamma befunnits otillräckligt och måst utvidgas, eller har ännu ett nytt måst byggas.

Frågar man, huru mycket våra anstalter för sinnessjuka behöfva utvidgas för att någorlunda motsvara behovvet, erkännes villigt, att svårigheter möta att med visshet besvara denna fråga, men säkerligen måste en dylik utvidgning ega rum i större omfattning än man hittills föreställt sig. Förr har man antagit, att beredandet af plats å hospital för 20—25 procent af inom vårt land befintliga sinnessjuka skulle tillfredsställa behovvet. Emellertid har erfarenheten redan visat denna proportion vara alltför liten.

Beträffande andra länder ställa sig fordringarne i berörda afseende i allmänhet vida högre; sålunda finnes för vissa kantoner i Schweiz och för staden Köpenhamn plats beredd å sjukvårdsanstalt för nästan alla sinnessjuka inom de respektive områdena. I England är förhållandet i viss mån liknande. Af detta lands sinnessjuka, som beräknats till omkring 29 på 10,000, vistas ej mer än knappa 8 procent i hemmen och hos anhöriga, under det återstående 92 procent vårdas i offentliga och enskilda anstalter af olika slag.

I vårt land funnos vid senast verkställd räkning den 31 December 1880, såsom redan förut är nämnt, 11,456 sinnessjuka, hvaraf 5,959 män och 5,497 qvinnor. Bland de sinnessjuka äro inräknade 4,227 idioter, hvaraf 2,419 män och 1,808 qvinnor, hvadan alltså de i egentlig mening sinnessjuka blifva 7,229, deraf 3,540 män och 3,689 qvinnor. Antages Sveriges folkmängd vara 4,600,000, och att hos oss likasom i de flesta andra länder 26 sinnessjuka och idioter finnas på 10,000 invånare, skulle inom landet finnas 11,960 sinnessjuka och

idioter, hvilket föga afviker från 1880 års beräkning. Antagligen kommer ej heller inom vårt land krafvet på offentlig vård för allt flera och flera sinnessjuka att upphöra, förr än sådan erhållits för väl tre fjerdedelar af dem, såväl sinnessjuka som idioter, af hvilka senare ett stort antal torde behöfva vård å offentlig anstalt, eller, efter nu kända antal, omkring 9,000. Denna siffra är snarare för låg än för hög, ty noggrannare räkning skulle säkerligen här likasom annorstädes visa, att långt ifrån alla sjuka medräknats. Att härbland idioter inberäknats, kan icke i väsentlig mån inverka på frågan, enär desse från synpunkten af behöflig vård äro till stor del likställige med sinnessjuka, och gällande Kongl. stadga angående sinnessjuka har ej heller uteslutit dem från asylerna.

För att uppfylla nämnda önskningsmål eller beredandet af plats för 9,000 sinnessjuka fordras, som nedan närmare angifves, upprättandet af nya anstalter med omkring 6,500 platser. Det är uppenbart, att en dylik tillökning, som kräfver betydande kostnader, icke kan ernås på en gång och svårligen ej heller utan medverkan af kommuner eller landsting genom beredandet af erforderligt antal sjukplatser för sinnessjuka inom lasaretten och andra kommunala anstalter.

Emellertid är den närvarande bristen på platser för sinnessjuka å våra offentliga anstalter så stor, att man icke längre kan uppskjuta med anordnandet af ett större antal dylika platser. För att i någon nämnvärd grad kunna afhjelpa det mest trängande behovet af plats för sinnessjuka å offentlig anstalt fordras, enligt komiterades förmenande, att plats derstädes beredes för åtminstone 35 procent af landets räknade sinnessjuka. Detta motsvarar ett antal af omkring 4,000 platser. För omkring 2,500 sjuka finnes inom kort tid, sedan Kristinehamns hospital blifvit färdigt, plats å våra hospital, så att det sålunda felande platsantalet belöper sig till omkring 1,500. Med antagande häraf uppstår sedermera den frågan, på hvad sätt vård å anstalt lämpligen bör beredas för nämnda 1,500 sjuka.

Erfarenheten har redan länge ådagalagt, att hufvudsakligen sjuka, behäftade med kroniska, mestadels obotliga sinnessjukdomar, förorsaka öfverflyllnaden af våra hospital, i följd hvaraf platserna derstädes blifva otillräckliga för sjuka, lidande af akuta botliga sjukdomar. Den ifrågasvarande tillökningen bör alltså företrädesvis afse anskaffandet af tjenlig vård å anstalt för de förstnämnda, kroniskt sjuka, eller sådana anstalter, som i nådiga stadgan den 2 November 1883 benämnas asyl eller vårdanstalter. Hafva dylika kommit till stånd, blifva med visshet de redan befintliga hospitalen tillräckliga för vården af akuta fall, om man undantager det behof af hospital, som oafvisligen föreligger för Norr-

bottens och Vesterbottens län på grund af dessa läns aflägsenhet från det nordligast belägna hospitalet i Hernösand. Enär ett hospital för nämnda nordliga län enligt komiterades förmenande bör anordnas för ett antal af omkring 200 sjuka, gäller det nu i sjelfva verket att bereda platser för återstående 1,300 i sådana enklare och billigare anstalter, som motsvara föreskriften i berörda nådiga stadga angående asyl.

Hvad sedermera angår besvarandet af frågan om lämpligaste anordningen och storleken af dylika asyl, så möta härvid ej ringa svårigheter. Den ledning, gällande stadga den 2 November 1883 i sådant fall lemna, inskränker sig, såsom naturligt är, till några allmänna bestämmelser angående läge, markens beskaffenhet, de sjukas sysselsättning m. m., i hvilket afseende de för hospital gifna föreskrifter i tillämpliga delar äfven skola vara gällande för asyl. Derjemte föreskrifves i samma stadga, att »asyl» bör ega tillräckligt område för sjukas sysselsättande med jordbruk, samt, der så lämpligen kan ske, förläggas i närheten af hospital (§ 2). För öfrigt uppställer författningen inga andra fordringar på asylers beskaffenhet än de, som ligga i föreskriften, att der skola intagas: *a*) sådana vid hospital vårdade, som enligt direktionens beslut böra till asyl öfverflyttas; *b*) de af fallandesot besvärade, som till följd af tidtals påkommande sinnessjukdom äro för sig eller andra vådliga samt därför anses icke kunna i hemmen behörigen vårdas; och *c*) öfriga sinnessjuka, som, utan att vara föremål för behandling å hospital, likväl äro i behof af vård å offentlig anstalt. Derest utrymmet medgifver, intagas jemväl sådana idioter, för hvilka såsom våldsamma eller opålitliga icke i hemmet kan beredas ändamålsenlig vård. — — — — —»

Af detta komiterades yttrande framgår tydligen, att den i frågavarande asylen vid Lunds hospital endast utgör en del af ett system, som afser att, i den mån detsamma hinner genomföras, tillgodose de i särskilda landsdelar befintliga behofven af vårdanstalter för sinnessjuka. Här af följer, att, derest dessa behof i en snar framtid blifva afhjelpade, det varder mindre angeläget än eljest att vid bestämmandet af plats för den första asylen välja ett centralt beläget ställe.

De skäl, som tala för nämnda asyls anläggande vid Lunds hospital, äro, enligt hvad Riksdagen inhemtad, hufvudsakligen följande:

att asylen bör förläggas invid och i samband med ett större hospital, hvarigenom flere och stora fördelar vinnas *dels* för sjukvården, enär båda inrättningarna fullständiga hvarandra och patienterna kunna billigt och beqvämt förflyttas, då behofvet sådant kräfver, och *dels* för ekonomien och förvaltningen, enär direktion samt öfverläkare, syssloman och predikant m. fl. tjenstemän blifva gemensamma för båda in-

rättningarna, hvarjemte kök, tvätthus, uthus o. s. v. äfven blifva gemensamma; att asylen bör förläggas i närheten af en större stad med goda kommunikationer, enär patienters förflyttning eljest blifver onödigt svår och dyr, samt förnödenheter eljest och i brist på *verklig* täflan blifva oskäligt dyra; att af nu anförda skäl asylen ej kan förläggas vid Visby, Nyköping, Vadstena, Vexjö och Kristinehamn; att Göteborg och Stockholm ej heller lämpa sig för ändamålet, enär, hvad Göteborg angår, der saknas lämplig byggnadsplats och tillfälle att inrätta jordbruk, hvarjemte kommunikationen mellan staden och hospitalet är mindre tillfredsställande samt, hvad Stockholm angår, tillräcklig jordareal ej kan utan högst betydliga kostnader anskaffas; att, till följd häraf, endast återstår att välja mellan Upsala och Lund; att båda dessa ställen synnerligen lämpa sig för uppförande af asyler, och att för uppförande af den första asylen å det senare af dessa ställen tala *dels* att vid Upsala nyligen utförts stora nybyggnader, hvilka först under innevarande års lopp i sin helhet upplätas till begagnande, *dels* att i närheten af Lunds hospital synnerligen lämplig jordareal kan *genast* erhållas på drägliga vilkor; *dels* att, när asylen kommer till stånd vid Lund, den nuvarande asylen i Malmö — vid hvilken asyl, såsom belägen midt i staden och tätt omgifven af byggnader, jordbruk ej kan anordnas, och hvars byggnader äro så bristfälliga, att desamma, i fall asylen fortfarande skall begagnas, måste ombyggas eller påkostas en betydlig reparation — kan upphöra, och dess tomter och byggnader säljas till högt pris, *dels* att Lund har ett lika fördelaktigt läge för *flertalet* patienter som Upsala, i det att de folkrika provinserna Skåne, Halland, Blekinge, Småland och Bohuslän hafva bättre eller lika goda kommunikationer till Lund som till Upsala samt för Elfsborgs län båda orterna äro nästan lika väl belägna, medan åter för öfriga provinser vid och norr om Mälaren Upsala är lämpligast; en omständighet hvarå likväl icke alltför stort afseende behöfver fästas, då det i allt fall är en oafvislig nödvändighet att för de tre nordligaste af de norrländska länen snarligen anlägga ett särskildt hospital med asyl för tillsammans omkring 200 patienter; *dels* ock att afståndet till asylen i sjelfva verket ej är af så stor vikt, enär densamma helt naturligt kommer att hufvudsakligen få mottaga obotliga patienter från hospitalet, hvilkas förflyttning, såsom egentligen föranledd af det allmännas intresse, därför ock bör af staten bekostas.

Riksdagen har alltså funnit någon tvekan att bevilja det för en asyl i Lund begärda anslaget icke böra förefinnas; och då vid byggnadsförslagets uppgörande all nödig sparsamhet synes hafva blifvit iakttagen, har Riksdagen, som af statsrådsprotokollet inhemtat, att asylen

är afsedd att anordnas för 684 sjuka, dock så att plats för ännu omkring 160 sjuka kunde beredas utan att dertill behöflig nybyggnad rubbade anstaltens ursprungliga plan, *dels* beviljat ett anslag af 1,181,750 kronor samt deraf på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 200,000 kronor till anordnande af en asyl för sinnessjuka invid och i samband med Lunds hospital, att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upprättade ritningar uppföras å egendomen Hunnerup; *dels ock* medgifvit, att de belopp, hvilka, på sätt i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 19 Mars 1886 närmare förmåles, erfordras till årlig afgäld för egendomens upplåtande och för uppgörelse med nuvarande arrendatorn, må bestridas af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

77:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen på extra stat för år 1887, till *understöd åt sjukhemmet i Jerfsö socken*, under vilkor att 4,000 kronor dertill af landstinget i Gefleborgs län anvisas för samma år, och att spetelske sjuke äfven från andra län än Gefleborgs varda till vård å anstalten mottagne, så långt utrymmet derstädes sådant medgifver, anvisat ett belopp af 7,500 kronor.

Diverse anslag.

78:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen för år 1887 anvisat till *svenska fornskriftssällskapet* ett extra anslag till samma belopp, som förut beviljats, eller 2,000 kronor.

79:o. Till *beredande af religionsvård* åt svenske sjömän m. fl. i utländska hamnar har Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisat det af Eders Kongl. Maj:t äskade belopp af 10,000 kronor.

80:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen till *nordiska museet* anvisat på extra stat för år 1887 ett belopp af 16,000 kronor, att ställas till styrelsens för museet förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

81:o. Till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »*Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmälen och svenskt folklif*» har Riksdagen, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts framställning, på extra stat för år 1887 anvisat 3,150 kronor, eller samma belopp, som nu är för ändamålet anvisadt.

82:o. Till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »*Acta mathematica*» har Eders Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag till samma belopp, som Riksdagen för innevarande år beviljat, eller 4,000 kronor.

Riksdagen har tagit del af Vetenskapsakademiens i frågan afgifna utlåtande och finner visserligen skäl att för år 1887, likasom för åren 1885 och 1886 skett, bevilja det begärda bidraget till tidskriftens utgifvande. Men om än Riksdagen ej vill bestrida detta arbetes vetenskapliga värde eller att dess utgifvande i vårt land är egnadt att ses med tillfredsställelse, samt ehuru skäl finnas att antaga, att den ringa prenumerantkrets, ett arbete af dettas art kan erhålla, och de stora, af egendomliga matematiska beteckningar och särskildt arbetade typer föranledda kostnaderna för dess tryckning göra tidskriftens utgifvande utan understöd omöjligt, anser Riksdagen sig likväl, då ett sådant understöd nu för tredje året begärts, vid meddelande af sitt beslut i ämnet böra uttala önskvärldheten deraf, att en utredning må ega rum, huruvida och i hvilken mån, med hänsyn äfven till från andra håll påräkneliga bidrag, ett ytterligare fortsatt understöd med statsmedel må vara erforderligt.

Under uttalande häraf får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »*Acta mathematica*» på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 4,000 kronor.

83:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att till understöd för utgifvande af »*Nordisk familjebok*» måtte beviljas ett anslag af 25,000 kronor samt deraf för år 1887, under de i statsrådsprotokollet omförmälda vilkor, anvisas 5,000 kronor.

De antydda vilkoren äro enligt statsrådsprotokollet följande:

dels att förläggaren af nämnda arbete, Gernandts boktryckeri-aktiebolag, förbinder sig att så fort ske kan och om möjligt före 1890 års slut hafva, enligt den hittills följda planen för arbetet, försatt det samma i fullbordadt skick, dels ock att, enligt de närmare bestämmelser, Eders Kongl. Maj:t kan komma att meddela, 300 exemplar af arbetet aflemnas till Ecklesiastik-departementet.

Hvad till stöd för framställningen blifvit anfördt har synts Riksdagen ådagalägga, att ifrågavarande arbete är af högt värde samt att det skulle vara en verklig förlust för vår litteratur, om det komme att upphöra eller ej kunde fortsättas och avslutas enligt samma plan som hittills. Framställningen har därför icke föranledt annan erinran än att det synts Riksdagen böra ifrågasättas, hvilketdera kan vara lämpligare, antingen att bokens utgifvare mot understödets erhållande varder skyldig att till Kongl. Ecklesiastikdepartementet aflemna de 300 exem-

plar, hvarom statsrådsprotokollet förmåler och hvilka exemplar väl äro afsedda till utdelning, eller ock att, såsom jemväl är antydt, understödet utgår för att bereda skolor, bibliotek m. fl. tillfälle att till nedsett pris erhålla arbetet. Största vigten torde falla derpå, att arbetet varder spridt och tillgängligt för så stora kretsar som möjligt, och ur denna synpunkt vill det förefalla, som om det senare af de båda alternativen vore att föredraga. Något bestämdt uttalande härom vill dock Riksdagen icke göra, utan torde alla intressen bäst tillgodoses, om åt Eders Kongl. Maj:t öfverlemnas att ordna saken såsom lämpligast synes.

Riksdagen har alltså *dels* till understöd för utgifvande af »Nordisk familjebok» beviljat ett extra anslag af 25,000 kronor samt deraf på extra stat för år 1887 anvisat 5,000 kronor; *dels* ock godkänt de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 11 Januari 1886 omförmälda vilkor för understödets utgående; dock att Eders Kongl. Maj:t icke härigenom varder förhindrad att med afseende på den föreslagna skyldigheten för utgifvaren att till Ecklesiastikdepartementet aflemna visst antal exemplar af boken besluta de förändringar, som för bokens spridning till så vidsträckta kretsar som möjligt kunna finnas lämpliga.

84:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen, på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 15,000 kronor, dock under följande vilkor:

att det understödsbelopp, som utgifves till hvarje anstalt eller förening, icke får öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt;

att kommuner eller enskilde tillskjuta minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdas af en styrelse, som antager föreståndare och lärare;

att föreläsningarna ordnas regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogar öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningarna eller undervisningen blifva förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skall vara skyldig att underkasta sig de vilkor och kontroller, som i öfrigt af Eders Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga.

85:o. Med bifall till derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning, har Riksdagen till fortsättande af *precisionsnivelleringsarbeten* i södra och mellersta Sverige, inköp af instrument med tillbehör samt

underhåll af vattenhöjdmätningstationer m. m. på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 11,700 kronor.

86:o. Inom Riksdagen hafva af enskilde motionärer framstälts förslag i fråga om statens medverkan till nykterhetens befrämjande, nemligen

dels att Riksdagen ville för sin del besluta, att af allmänna medel ett anslag af 15,000 kronor ställes till regeringens disposition för att efter ompröfning under nästkommande år 1887 fördelas bland befintliga föreningar eller personer, som verka för nykterhetens befrämjande inom landet;

dels att Riksdagen behagade anvisa ett anslag af femtontusen (15,000) kronor för år 1887, att ställas till regeringens förfogande för att enligt hennes bepröfvande användas till nykterhetsverksamhetens befrämjande i riket;

och *dels* att Riksdagen måtte af statens medel bevilja ett extra anslag af 1,800 kronor, att af Eders Kongl. Maj:t utdelas i 3:ne pris, ett å 1,000, ett å 500 och ett å 300 kronor, till dem som inkomma med de bästa täflingsskrifter till läsebok för folkskolan om kroppens vård, dess näring och njutning med särskildt betonande af rusdryckernas förderfliga inflytande såväl i ekonomiskt och sedligt som sanitärt hänseende.

Såsom bekant har under de senare åren en allt starkare rörelse inom landet framträdt till befrämjande af nykterhet. De resultat, hvar till denna rörelse i det hela ledt, äro värda allt erkännande, och hvarje framsteg, som göres, helsas säkerligen af alla fosterlandsvänner med liflig glädje. Anledningen till rörelsens hittillsvarande framgång torde, utom i det i och för sig nyttiga i saken, vara att söka hufvudsakligen i det nit, som enskilde lagt i dagen och som varit så starkt, att de för det goda syftet förmått att underkasta sig stora uppoffringar. Det vore, enligt Riksdagens mening, för sakens egen skull ogynnsamt, om de framställda förslagen om statsbidrag till den hittills med så stor framgång bedrifna nykterhetsverksamheten skulle utgöra ett bevis för att det enskilda nitet i någon mån svalnat. Ty det kan ej nekas, att om staten måste öfvertaga eller bekosta en del af den verksamhet, som nu, utan nämnvärdt understöd från staten, af enskilde bedrifves för nykterhetens befrämjande, så förlorar denna verksamhet ett af villkoren för sin framgång, nemligen just vetskapen derom, att verksamheten är frivillig och icke betalad.

Härtill kommer, att, om statsunderstöd lemnas, det uppstår en nödvändighet att införa en verksam kontroll öfver understödets användande; och af lätt insedda skäl torde en sådan kontroll komma att

blifva ytterst svår att åstadkomma, om den ens är möjlig. Dessutom bör ej lemnas ur sigte, att inom nykterhetsrörelsen kunna spåras åtskilliga rigtningar, särskildt två, den ena gående ut på absolut afhållsamhet från starka drycker och den andra medgifvande större frihet, mellan hvilka rigtningar staten väl måste välja, om den skall med anslag understödja rörelsen. Ett sådant val blefve dock säkerligen mycket vanskligt.

Af nu anförda skäl har Riksdagen funnit sig icke kunna obetingadt bifalla någotdera af de två första förslagen.

Deremot har det syntts Riksdagen, att det sista af de tre förslagen innehåller en tanke, som kan med någon förändring upptagas.

Utgifvandet af skrifter, genom hvilka i så vidsträckta kretsar som möjligt sprides kännedofnen om rusdryckernas verkan på människokroppens organism och särskildt de vådliga följderna i så väl sedligt som ekonomiskt hänseende af dessa dryckers missbruk, synes vara en sak, som väl är förtjent af uppmärksamhet och understöd från statens sida, icke allenast till förmån för folkskolans lärjungar utan för en hvar. I den mån sådant kan ske genom uppmuntran till utgifning af dylika skrifter och deras vidsträckta spridning, synes det vara lämpligt, att staten med de enskilde deltager i nykterhetssträfvandena. Att ett sådant deltagande från statens sida verksamt kan befordra nykterhetsrörelsen är gifvet, då en allmän kunskap om rusdryckernas verkningar väl måste väsentligt underlätta arbetet. Riksdagen har därför beslutit att till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ställa för detta ändamål nödiga medel. I andra länder, exempelvis Norge, lemnar, enligt hvad två af motionärerne uppgifva, staten bidrag till nykterhetssakens befrämjande.

Under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen på det sätt bifallit här ofvan omförmälda, inom Riksdagen väckta förslag, att Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisat och ställt till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 8,000 kronor, att i mån af behof användas såsom understöd till utgifning och spridning på lämpligt sätt af sådana skrifter, som afse att utbreda kännedomen om rusdryckernas verkan på människokroppens organism och särskildt de vådliga följderna af dessa dryckers missbruk.

Med undersåtlig vördnad:

Stockholm den 17 Maj 1886.

Bil.

Ordinarie anslagen under

Ecklesiastik-

Departementschefen	.....
Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli	.....
Riksarkivet	.....
Kongl. Biblioteket	.....
Nationalmuseum (deraf fyra särskilda <i>reservationsanslag</i> å tillhopa 14,300 kronor)	.....
Kleresistaten. Nuvarande belopp	.....
Anslaget: Ersättningar <i>minskas</i> med 900 kronor, hvaremot det kontanta anslaget <i>höjes</i> med gen alltså	.....
Domkapitlens expeditioner	.....
Lappmarks ecklesiastikverk, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	.....
<i>Ökas</i> med	.....
Universiteten (deraf 162,700 kronor <i>förslagsanslag</i>). Nuvarande anvisning i kontant	.....
<i>Tillkommer</i> : aflöning åt en extra ordinarie professor i anatomi vid universitetet i Upsala..... förhöjning i anslaget till den patologiskt-anatomiska institutionen vid universitetet anslag till materielen vid den fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund förhöjning i anslaget till materielen för botaniska institutionen vid universitetet förhöjning i anslaget till materielen vid den fysiska institutionen vid universitetet	.....
Karolinska mediko-kirurgiska institutet. Nuvarande anslag	.....
<i>Tillkommer</i> : till aflöning åt en eldare och maskinist vid institutet	.....
,, inköp af nödiga förbrukningsföremål åt den hygieniska institutionen	.....
Allmänna läroverken, <i>reservationsanslag</i> . Nuvarande belopp	.....
Anslaget: Ersättningar, 1,080 kronor, <i>uteslutes</i> , hvarmot det kontanta anslaget <i>höjes</i> med till- görande ökningen alltså	.....
Högre skolor för qvinlig ungdom	.....
Högre lärarinneseminarier. Nuvarande anslag	.....
<i>Tillkommer</i> : för en lektors och en lärarinnas uppflyttning i högre lönegrad	.....

Litt. A.

riksstatens Å t t o n d e hufvudtitel.

	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på <i>förslag</i> .				Summa.	
	Kronor	ö.	Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.		Kronor.	ö.
			Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
departementet.								
.....	17,000	—	—	—	—	—	—	17,000
.....	77,100	—	—	—	—	—	—	77,100
.....	38,500	—	—	—	—	—	—	38,500
.....	62,700	—	—	—	—	—	—	62,700
.....	46,350	—	—	—	—	—	—	46,350
.....	375,698: —							
907 kronor, utgörande öknin-								
.....	7: —							
.....	22,700: —							
.....	32,300: —							
.....	640,616: —							
.....	4,500: —							
i Lund	1,600: —							
.....	1,500: —							
i Lund	1,000: —							
i Lund	1,400: —	10,000: —	650,616	35,820	1,800	688,236		
.....	133,450: —							
.....	1,000: —							
.....	500: —	1,500: —	134,950	—	—	134,950		
.....	2,866,594: —							
sammans 1,372 kronor, ut-								
.....	292: —		2,866,886	—	—	2,866,886		
.....	42,500: —		70,000	—	—	70,000		
.....	1,000: —		43,500	—	—	43,500		
Transport	4,092,566	—	53,820	—	354,541	4,500,927	—	

Pedagogier och folkskolor. Nuvarande belopp	
Anslaget: Ersättningar <i>minskas</i> med 1,100 kronor och det kontanta anslaget med 55 kronor,	
Folkundervisningen:	
Seminarier för folkskolelärares bildande. Nuvarande belopp	
Ökas för lärares och lärarinnors uppflyttning i högre lönegrad med	
Stipendier för seminarieelever	
Arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer	
Undervisningsmateriel m. m. för folkskolor	
Understöd åt högre folkskolor	
eller ett gemensamt <i>reservationsanslag</i>	
Till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatte finnar, Lönетillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp.....	
Ökas för höjande af statens bidrag till aflönning åt lärare och lärarinnor vid småskolor med	
Understöd åt folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i>	
Understöd för aflönande af lärare vid fortsättningskolan, <i>förslagsanslag</i>	
Bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna, <i>förslagsanslag</i>	
De tekniska läroverken	
Gymnastiska centralinstitutet	
Medicinalstyrelsen med dithörande stater	
Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen	
Ortopediska institutet	
Veterinärundervisningen	
Vaccinationens befrämjande	
Farsoters och smittosamma sjukdomars botande, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	
Ökas med	
Svenska läkaresällskapet	
Svenska akademien	
Vetenskapsakademien (deraf 16,000 kronor <i>reservationsanslag</i>)	
Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien (deraf 450 kronor <i>reservationsanslag</i>). Nuvarande	
<i>Tillkommer</i> : förhöjning i anslaget till rese- och transpostkostnader, fornlemningars vård, lys-	
Akademien för de fria konsterna (deraf tvenne <i>reservationsanslag</i> å tillhopa 21,400 kronor) ..	
Musikaliska akademien	
Naturhistoriska riksmuseum. Nuvarande belopp	
<i>Tillkommer</i> : förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till veten-	
garnas ordnande	

	Anvisning i kontant.	indelning och dermed jemförlig anvisning, på <i>förslag</i> .				Summa.	
		Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.		Kronor.	ö.
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
Transport	4,092,566	—	53,820	—	354,541	—	4,500,927
68,887: —							
eller tillsammans	1,155: —	62,622	1,010	4,100			67,732
273,525: —							
6,200: —	279,725: —						
	75,000: —						
	95,000: —						
	15,000: —						
	20,000: —						
	484,725: —						
<i>förslagsanslag</i>	12,000: —						
2,880,000: —							
265,000: —	3,145,000: —						
	40,000: —						
	30,000: —						
	25,000: —	3,736,725	—	—	—	—	3,736,725
		370,400	—	—	—	—	370,400
		37,150	—	—	—	—	37,150
		389,675	—	—	—	—	389,675
		32,741	700	—	—	—	33,441
		8,250	—	—	—	—	8,250
		47,200	—	—	—	—	47,200
		7,700	—	—	—	—	7,700
	45,000: —						
	55,000: —	100,000	—	—	—	—	100,000
		3,000	—	—	—	—	3,000
		8,250	—	—	—	—	8,250
		44,980	—	—	—	—	44,980
belopp	27,750: —						
hållning m. m.	1,000: —	28,750	—	—	—	—	28,750
		60,800	—	—	—	—	60,800
		44,900	—	—	—	—	44,900
	66,050: —						
skapligt biträde vid samlin-	500: —	66,550	—	—	—	—	66,550
Transport	9,142,259	55,530	358,641	9,556,430			

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:

Allmänna institutet för döfstumma	.....
Institutet för blinda	.....
Till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och	
Fattigvården i Stockholm och landsorten. Nuvarande belopp	.....
Anslaget ersättningar <i>minskas</i> med 120 kronor och det kontanta anslaget <i>höjes</i> med 128 kronor,	
Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	.....
<i>Ökas</i> med	.....
Lasarettets underhåll	.....
Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	.....
<i>Ökas</i> med	.....
Stora barnhuset i Stockholm. Nuvarande belopp	.....
Anslaget: Ersättningar, 51,100 kronor, <i>uteslutes</i> , hvaremot det kontanta anslaget <i>höjes</i> med	
anslaget således i sin helhet med	.....
Frimurarebarnhuset	.....
Barnhusen i landsorterna. Nuvarande belopp	.....
Anslaget: Ersättningar, 29,350 kronor, <i>uteslutes</i> , och i stället uppföres såsom anvisning i	
anslaget <i>minskas</i> med	.....
Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, <i>förslagsanslag</i>	.....
Kyrkors underhåll	.....
Resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande, <i>reservationsanslag</i>	.....
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	.....
<i>Ökas</i> med	.....
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	.....
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	.....
<i>Minskas</i> för jemnande af hufvudtitelns slutsumma med	.....
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	.....

	Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.		
		Friheter och kyrkotonde.		Ersättningar.				
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.
Transport	9,142,259		55,530		358,641		9,556,430	
.....	60,000: —							
.....	21,000: —							
blinda barn	50,000: —	131,000					131,000	
.....	9,582: —							
utgörande höjningen alltså	8: —	9,270			320		9,590	
.....	35,000: —							
.....	40,000: —	75,000					75,000	
.....		36,325	4,360		6,280		46,965	
.....	450,000: —							
.....	150,000: —	600,000					600,000	
.....	79,850: —							
49,250 kronor, och minskas								
.....	1,850: —	78,000					78,000	
.....		2,750					2,750	
.....	29,350: —							
kontant 28,380 kronor, hvadan								
.....	970: —	28,380					28,380	
.....		25,000					25,000	
.....		6,528	193,300		170,000		369,828	
.....		24,000					24,000	
.....	51,000: —							
.....	29,000: —	80,000					80,000	
.....		1,500					1,500	
.....	22,148: —							
.....	2: —	22,146					22,146	
.....		15,000					15,000	
Summa	10,277,158	253,190	535,241		11,065,589			

Bil. Litt. B.

Extra ordinarie anslagen under riksstatens Å t t o n d e hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Ecklesiastikdepartementet.		
<i>Riksarkivet.</i>		
Till fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia	3,000: —	
„ uppförande af en tillbyggnad åt riksarkivet	250,000: —	253,000 —
<i>Nationalmuseum.</i>		
Till vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar		4,000 —
<i>Lifrustkammaren.</i>		
För tillsyn, underhåll och vård af samlingarne m. m.		5,800 —
<i>Domkapitlens expeditioner.</i>		
För tillfällig löneförbättring åt tjänstemännen vid dessa expeditioner		3,716 —
<i>Domkyrkorna.</i>		
Till restauration af Upsala domkyrka	70,000: —	
„ d:o af Skara d:o	35,000: —	105,000 —
<i>Universiteten.</i>		
Till det språkvetenskapliga seminariet i Upsala	3,000: —	
„ „ d:o i Lund	2,950: —	
	Transport 5,950: —	371,516 —

		Kronor.	ö.
	Transport	5,950: —	371,516 —
Till det matematiska seminariet i Upsala	.....	1,500: —	
” ” d:o d:o i Lund	.....	1,000: —	
” ändringar och reparationer af konsistoriehuset, kemiska byggnaden och f. d. länslasarettshuset i Upsala	.....	18,000: —	
” förändrad inredning m. m. af den gustavianska byggnaden i Upsala för den zoologiska institutionens behof	.....	35,000: —	
” inredning af den nya byggnaden för patologiskt-anatomiska institutionen i Lund samt anskaffande af vetenskaplig materiel för institutionen	.....	5,000: —	
” uppsättning af undervisningsmateriel för den fysiologiska institutionen i Lund	.....	10,000: —	
” offentliggörande i tryck af vissa på astronomiska observatoriet i Lund utförda zonobservationer	.....	3,000: —	
” arfvoden åt extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund	.....	1,500: —	80,950 —
<i>Karolinska mediko-kirurgiska institutet.</i>			
Till arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik	.....	900: —	
” instrument, apparater och åskådningsmateriel för den hygieniska institutionen	.....	1,500: —	
” en medicinsk-pediatrik klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	.....	1,800: —	4,200 —
<i>Allmänna läroverken.</i>			
För tillfällig löneförbättring åt lärarne vid dessa läroverk	.....	336,975: —	
Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk	.....	6,000: —	
” arfvoden åt extra lärare	.....	40,000: —	382,975 —
<i>Högre lärarinneseminariet.</i>			
För tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid detta läroverk	.....		4,000 —
<i>Pedagogierna.</i>			
För tillfällig löneförbättring åt lärare vid de en- och tvåklassiga pedagogierna	.....		8,750 —
<i>Folkundervisningen.</i>			
För tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna samt till arfvoden åt	.....		
	Transport		852,391 —

		Kronor.	ö.
	Transport	852,391	—
teckningslärare för extra tjänstgöring och extra arfvoden åt musiklärare vid dessa seminarier	33,300: —		
Till byggnad för folkskolelärarinneseminariet i Umeå	35,000: —		
„ understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel	15,000: —	83,300	—
<i>De tekniska läroverken.</i>			
Till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor och till bestridande af kostnaderna för deras inspektion		35,000	—
<i>Medicinalstyrelsen med dithörande stater.</i>			
För tillfällig löneförbättring såsom tjänstgöringspenningar åt provinsialläkare	20,000: —		
Till arfvode för granskning af hospitalens räkenskaper	1,200: —		
„ uppehållande i Stockholm af en poliklinik för tandsjukdomar	4,000: —	25,200	—
<i>Veterinärundervisningen.</i>			
Till uppehållande af undervisningen vid veterinärrättningen i Skara		12,400	—
<i>Vetenskapsakademien.</i>			
Till aflönande af räknebiträden för numerisk tillämpning af en utaf Professoren J. A. H. Gylden utarbetad teori för himlakropparnes rörelser		3,000	—
<i>Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien.</i>			
Till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens insende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening	4,000: —		
„ undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.	3,200: —		
„ utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum	2,000: —	9,200	—
<i>Naturhistoriska riksmuseum.</i>			
Tillfällig förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnes ordnande	1,000: —		
	Transport	1,000: —	1,020,491

		Kronor.	ö.
	Transport	1,000: —	1,020,491 —
Till	ritningars utförande vid naturhistoriska riksmuseum	1,000: —	2,000 —
<i>Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.</i>			
Till	uppförande af byggnader åt institutet för blinda ...	200,000: —	
„	uppehållande af nämnda instituts verksamhet	21,000: —	
„	tryckning af blindskrifter	2,500: —	
„	understöd åt blindlärarelever	1,200: —	
„	en blindskola i Vexjö	11,000: —	
„	en handverksskola i Kristinehamn för blinda	7,000: —	
„	uppehållande af undervisningen vid tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma	49,200: —	291,900 —
<i>Hospitalsvården.</i>			
Till	hospitalsanläggningen vid Kristinehamn	148,570: —	
„	uppförande af en byggnad vid Nyköpings hospital	52,300: —	
„	anordnande af en asyl för sinnessjuka invid och i samband med Lunds hospital	200,000: —	
„	understöd åt det i Jerfsö socken inrättade sjukhem för spetelske	7,500: —	408,370 —
<i>Diverse anslag.</i>			
Till	svenska fornskriftsällskapet	2,000: —	
„	beredande af religionsvård åt svenske sjömän m. fl. i utländska hamnar	10,000: —	
„	nordiska museet	16,000: —	
„	understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften "Ny-are bidrag till kännedom om de svenska landsmålen och svenskt folkliif"	3,150: —	
„	understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften "Acta mathematica"	4,000: —	
„	understöd för utgifvande af "Nordisk Familjebok"	5,000: —	
„	understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen	15,000: —	
„	fortsättande af precisionsnivelleringsarbetena i södra och mellersta Sverige, inköp af instrument med tillbehör samt underhåll af vattenhöjdmätningstationer m. m.	11,700: —	
„	utgifning af skrifter till nykterhetens befrämjande	8,000: —	74,850 —
Summa			1,797,611 —